

DUDAR KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAM

Megrendelő: Dudari Községi Önkormányzat

Készítette:

INNOSYSTEM

VTK INNOSYSTEM VÍZ-, TERMÉSZET, ÉS
KÖRNYEZETVÉDELMI KFT

Projektfelelős:

Mester Ákos

környezetmérnök

Projektvezető:

Kun Zoltán

táj- és kertépítésmérnök, erdész technikus

Táj- és Természetvédelmi Szakértő

POLGÁRMESTERI BEVEZETŐ

„A Bakony részeként Dudar természeti értékekben gazdag, tiszta levegőjű település, melyet csodálatos erdőség ölel át. A csend, a nyugalom, melyek érzése elvarázsolja az embert ezen a helyen.” idézet a település honlapjáról.

Dudar község környezetvédelmi szempontból sok értékkel rendelkezik. Ilyen érték a kiépített környezeti és kommunális infrastruktúra, a kommunális, az energiagazdálkodás terén elért eredmények, a település tisztasága, a gondozott zöldfelületek, a meglévő természeti értékek gazdagsága, különös tekintettel a község külterületén található közösségi jelentőségű Natura 2000 területre.

Ugyanakkor a településnek 2014-ig nem volt különálló környezetvédelmi programja. Ennek a hiánypótló dokumentumnak az elkészítésével a község önkormányzata a VTK Innosystem Kft-t bízta meg. Az elkészült dokumentum nem csak a jelenlegi környezeti állapotot méri fel, hanem konkrét feladatokat, javaslatokat is kidolgozott!

A település polgármestereként fontosnak tartom, hogy a Környezetvédelmi Programunk egy jövőképet is felvázol, amelynek megvalósítása mögé fel tud sorakozni a település teljes lakossága. Ez a jövőkép az alábbi:

DUDAR A TÖRTÉNELMÉT ISMERŐ, HAGYOMÁNYAIT ÉLETBENNTARTÓ EURÓPAI MŰVELTSÉGŰ LAKOSSÁGGAL RENDELKEZŐ GONDOZOTT ARCULATÚ TELEPÜLÉS, AHOL A FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉS ELVEI ÉRVÉNYESÜLNEK, ÉS A FOKOZOTT KÖRNYEZETVÉDELMI TUDATOSSÁGNAK KÖSZÖNHETŐEN, A NÖVEKVŐ DIVERZITÁSÚ TÁJ KÖRNYEZETBEN, FOKOZOTT FIGYELEMBEN RÉSZESÜL – A KÖRNYEZETI ELEMELK VÉDELMEIN KERESZTÜL – EGY HOSSZÚTÁVON IS ÉLHETŐ, A BAKONYBAN MINTAKÉNT ELHELYEZKEDŐ KÖZSÉG.

A település vezetőjeként fontosnak tartom kiemelni a zöldfelületekhez és a Natura 2000-es értékek megőrzésének fontosságát, amellyel a község jövőbeni lakosainak érdekét szolgáljuk. A jólét és az életminőség javítása hosszú távon csakis a környezet védelmével, a természeti erőforrások fenntartható használatával lehetséges. Ez a megállapítás globális és helyi méretekben egyaránt igaz. A növekvő energiaárak, a szélsőséges időjárás vagy a szokatlan erősségű viharok mind sűrűbben emlékeztetnek a globális környezeti korlátokra. Helyi szinten a települések versenyében a szennyezett levegő, a zaj, a nagy forgalom, az épített környezet elhanyagolása, a zöldterületek hiánya, a környezeti ártalmak miatt fellépő egészségi problémák és rosszabb életminőség elől a városon kívülre menekülnek az ottlakók, s az ilyen problémákkal küzdő településeket elkerülik a befektetők.

A települési környezetvédelmi program készítésével, tartalmával kapcsolatos követelményeket a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény szabályozza. Büszke vagyok arra, hogy községünk ezeknek a követelményeknek és előírásoknak ezzel a Környezetvédelmi Programmal immáron megfelel.

Tóth Edina Kitti

Polgármester

TARTALOMJEGYZÉK

POLGÁRMESTERI BEVEZETŐ.....	3
TARTALOMJEGYZÉK.....	4
1. BEVEZETÉS, A MEGBÍZÁS KERETEI ÉS MÓDSZERTAN.....	6
1.1. Jogszabályi háttér.....	6
1.2. A települési környezetvédelmi programok készítésének célja.....	6
1.3. Alapelvek.....	7
1.4. Tartalmi előírások.....	7
2. HELYZETÉRTÉKELÉS.....	9
2.1. A település története.....	9
2.2. Gazdasági környezet.....	9
2.2.1. Agrárgazdaság.....	10
2.2.2. Erdőgazdálkodás.....	11
2.2.3. Bányászat.....	11
2.2.4. Turizmus.....	12
2.3. Természeti értékek.....	13
2.3.1. Táj- és domborzati adottságok.....	13
2.3.2. Föld- és talajtani adottságok.....	14
2.3.3. Természetvédelem és biodiverzitás.....	14
2.4. Életminőség és települési környezet.....	15
2.4.1. Levegő.....	15
2.4.2. Zaj (és rezgés).....	17
2.4.3. Felszíni és felszín alatti természetes vizek.....	18
2.4.4. Ivóvízellátás és szennyvízkezelés.....	18
2.4.5. Épített környezet és települési zöldfelületek.....	19
2.4.6. Rendkívüli helyzetek kezelése elhárítása.....	20
2.5. Erőforrás hatékonyság és gazdálkodás.....	21
2.5.1. Hulladékgazdálkodás.....	21
2.5.2. Energiagazdálkodás.....	26
2.5.3. Közlekedés és szállítás szervezése.....	27
2.6. Környezeti tudatosság és szemléletformálás.....	27
3. SWOT ELEMZÉS.....	29
4. KÖRNYEZETVÉDELMI CÉLOK ÉS PROGRAMOK.....	31
4.1. Stratégiai alapelvek.....	31
4.2. Környezeti jövőkép.....	31

4.3. Környezetvédelmi célok	33
4.3.1. Tájvédelem	33
4.3.2. Talajvédelem.....	33
4.3.3. Természetvédelem	33
4.3.4. Levegőtisztaság védelem.....	34
4.3.5. Zaj és rezgés elleni védelem.....	34
4.3.6. vízminőség védelem.....	34
4.3.7. Épített környezet védelme	35
4.3.8. Környezetbiztonság	36
4.3.9. Hulladékgazdálkodás.....	36
4.3.10. Energiagazdálkodás	36
4.3.11. Környezeti tudatosság	37
4.4. Cselekvési programok.....	37
4.4.1. Tájvédelem	37
4.4.2. Talajvédelem.....	38
4.4.3. Természetvédelem	39
4.4.4. Levegőtisztaság védelem.....	39
4.4.5. Zaj és rezgés elleni védelem.....	41
4.4.6. vízminőség védelem.....	42
4.4.7. Épített környezet védelme	42
4.4.8. Környezetbiztonság	43
4.4.9. Hulladékgazdálkodás.....	43
4.4.10. Energiagazdálkodás	45
4.4.11. Környezeti tudatosság	45
4.5. Végrehajtás és Monitoring	46
5. FELHASZNÁLT IRODALOM	47

1. BEVEZETÉS, A MEGBÍZÁS KERETEI ÉS MÓDSZERTAN

Dudar településnek eddig nem volt Környezetvédelmi Programja. A hiánypótló dokumentum elkészítésével az önkormányzat a VTK Innosystem Kft-t bízta meg. A település környezetvédelmi programjának elkészítéséhez kapcsolódóan a polgármesteri hivatal környezet-egészségügyi kockázatainak felmérésre és az ott dolgozók környezetvédelmi oktatásra is sor került.

A környezeti állapot változásának vizsgálata döntően az elérhető adatbázisok elemzésével, illetve az adott témakör kapcsán illetékes szakemberekkel (környezetvédelmi felügyelőség, vízügyi igazgatóság, polgármesteri hivatal illetékesei) történt személyes egyeztetéssel zajlott.

A környezetvédelmi program kidolgozásánál figyelembe vettük a település meglévő dokumentumait: Helyi Építési Szabályzat (HÉSZ) és Local Agenda 21, melyekből az egyes vállalások és célok szükség szerint a környezetvédelmi programba is bekerültek.

1.1. Jogsabályi háttér

A környezetvédelmi program legfontosabb jogsabályi háttérét az 1995. évi LIII. törvény (KvTv) a környezet védelmének általános szabályairól adja meg, amely kimondja, hogy a környezetvédelmi tervezés alapja a hatévenként megújítandó, az Országgyűlés által jóváhagyott Nemzeti Környezetvédelmi Program (NKP). A törvény 46. §-a előírja, hogy a települési önkormányzatoknak önálló települési környezetvédelmi programot kell kidolgozniuk. A törvényben előírtaknak megfelelően ezt a programot a település képviselő-testületének kell jóváhagynia, melynek tartalmáról a törvény V. fejezete rendelkezik. A programot szükség szerint, de legalább 2 évente, felül kell vizsgálni.

Az elfogadásra váró 4. Nemzeti Környezetvédelmi Program (2014 – 2019) alapelvei között szerepel, hogy az Alaptörvény értelmében „Magyarország elismeri és érvényesíti mindenki jogát az egészséges környezethez”. Ennek értelmében kiemelt figyelmet kell szentelni az esélyegyenlőség, a társadalmi igazságosság, valamint a nemzedéken belüli és nemzedékek közötti szolidaritás elvének; melyek egyúttal kapcsolódnak a helyi erőforrások fenntartható hasznosításának elvéhez, miszerint törekedni kell a közösségek szükségleteinek helyi szinten, helyi erőforrásokból történő kielégítésére, de egyben a helyi sajátosságok, sokszínűség, készletek védelmére is.

1.2. A települési környezetvédelmi programok készítésének célja

A környezet védelme, a természeti értékek megőrzése napjainkra a társadalmi-gazdasági élet meghatározó részévé vált. A társadalom jólétének, életminőségének javítása hosszútávon csak akkor biztosítható, ha a társadalmi és gazdasági fejlődés természeti örökségünk megőrzésével, természeti erőforrásaink védelmével, fenntartható használatával, a megfelelő környezeti minőség elérésével szerves egységben valósul meg. A törvényi kötelezettség mellett az önkormányzatoknak morális kötelessége is a települési környezet védelme, a lakosság számára az egészséges életfeltételek biztosítása.

A települési környezetvédelmi programok készítésének célja kettős:

- egyrészt aktívan hozzájárul az országos és regionális szinten prioritásnak tekintett környezeti problémák megoldásához,
- másrészt hatékony eszköz az adott település helyi problémáinak kezelésére.

Ahhoz, hogy a különböző szintű feladatok jól elhatárolhatók és ugyanakkor összehangolhatók legyenek, fontos a közös szemléleti megközelítést, a célok és alapelvek tisztázása. Az adott település képes pontosan és konkrétan meghatározni a helyi problémákat, a szükséges beavatkozások

fontossági sorrendjét, a megoldási lehetőségeket, pénzügyi, szervezeti, műszaki és jogi eszközöket. A településeknek korábban nem igazán volt lehetőségük saját, a lakossággal egyeztetett környezeti jövőkép, politika megalkotására.

Mindezeket felismerve döntött Dudar település önkormányzata a települési környezetvédelmi program elkészítése mellett.

1.3. Alapelvek

A különböző eszközök (programok, jogi és gazdasági szabályozók stb.) akkor igazán hatékonyak, ha azonos elvek érvényesítését célozzák. Ezért fontos, hogy a települési környezetvédelmi program elkészítésekor is a környezetvédelem általános alapelvei érvényesüljenek, amiket a KvTv. fogalmaz meg:

- Elővigyázatosság, megelőzés, helyreállítás
- Felelősség
- Együttműködés
- Tájékozódás, tájékoztatás, nyilvánosság

Az alapelvek röviden a következőképpen értelmezhetők:

Megelőzés elve: A környezeti/környezet-egészségügyi problémák megelőzése könnyebb, gazdaságosabb és hatékonyabb, mint a helyreállítás, javítás. Ezért a környezethasználati, fejlesztési kérdésekben, tevékenységek folytatásánál a legnagyobb elővigyázatossággal kell eljárni.

Felelősség elve: A kedvezőtlen hatásokat, bekövetkezett károkat annak kell elhárítania, akinek a tevékenysége okozza/okozta azt.

Kooperáció elve: A fenntartható fejlődés elveinek megfelelő környezethasználatok kialakításában, fenntartásában, a környezeti problémák megoldásában az érintett/érdekelt állami, önkormányzati, gazdálkodó és társadalmi, érdekvédelmi szervezetek együttműködése biztosítandó, elősegítendő.

Tájékoztatás elve: A környezet minőségére, állapotára, a környezet-egészségügyi veszélyekre vonatkozó adatok, információk megismerése/megismertetése alapvető állampolgári jog

Mindezen alapelvek illeszkednek a területfejlesztés alapelveihez is, amelyek:

- Szubszidiaritás,
- Decentralizáció,
- Partnerség,
- Nyilvánosság és részvétel

1.4. Tartalmi előírások

Az előírások alapján a települési környezetvédelmi programnak vannak bizonyos tartalmi követelményei, melyeknek természetesen ez a dokumentum is megfelel. Ezek a tartalmi követelmények az alábbiakat tartalmazzák

1. helyzetértékelés, ami a környezeti elemek állapotának bemutatásán és az azt befolyásoló főbb hatótényezők elemzésén alapszik;
2. a fenntartható fejlődéssel összhangban álló, elérni kívánt környezetvédelmi célokat, valamint környezeti célállapotokat;

3. a célok és célállapotok elérése érdekében meghatározott főbb intézkedéseket, különös tekintettel a folyamatban lévő, illetve az előirányzott fejlesztésekre és a működtetéssel kapcsolatos feladatokra, és ezek megvalósításának ütemezésére;
4. a kitűzött célok megvalósításának szabályozási, ellenőrzési, értékelési eszközeit és a szükséges költségigényeket.

2. HELYZETÉRTÉKELÉS

A jogszabályok alapján a települési önkormányzat gondoskodik a települési környezetvédelmi programban foglalt feladatok végrehajtásáról, a végrehajtás feltételeinek biztosításáról, figyelemmel kíséri az azokban foglalt feladatok megoldását, és a programot szükség szerint – de legalább két évente – felülvizsgálja.

Dudar esetében a település környezeti elemeinek és természeti területeinek állapotát alapvetően meghatározzák természeti adottságok, a bakonyi elhelyezkedés és a viszonylag nagyfokú erdősültség.

2.1. A település története

Dudar Veszprém megye közigazgatási területén a Zirci kistérségben a Mórt és Zircet összekötő 8216-os összekötő út mentén található. Zircről mindössze 8 kilométerre helyezkedik el, de távolsága 3 megyeszékhelytől sem jelentős: Veszprémtől 32, Székesfehérvártól 48, és Győrtől 54 kilométerre található. Megközelítése a 8216-os, 8219-es összekötő utakon, vagy Bakonyháza felől a 82112-es számú bekötő úton lehetséges.

A helyi mondák beszámolnak arról, hogy régen Darha (Darna, Darva, Nemesdarna) néven létezett a falu helyén egy település, de ezt a feltételezést írásos és tárgyi bizonyítékok nem támasztják alá. Az első írásos feljegyzés 1302. február 18-án készült Dudarról, amikor a település Csókakő tartozékaként a Csókák kezében volt.

1430-ban a falu Rozgonyi István tulajdona, akit folyamatosan perelt a Csák család, hogy a települést visszaszerezzék. Rozgonyinak közben új ellenlábas is akadt, Újlaki Miklós személyében. 1445-ben Dudar az Újlaki család birtokába került, amikor Csókakőt a hozzá tartozó falvakkal együtt elvették Rozgonyitól. Végül a vitát Mátyás király oldotta meg, aki Geszttest és a hozzá tartozó falvakat így Dudart is Újlakinak adta. 1488-ban, amikor a királyi adószedők október 21-én megérkeztek, a településen 16 porta adózott. A falu jobbágytelepülés volt, nemesek nem éltek ekkor itt. Ez a szám a török időkben 4-re csökkent. A község a Rákóczi-szabadságharcot követően került a Nádasdy család tulajdonába.

1872-ben Dudar lakónépessége a mai szám 75%-a volt. A település mind az első mind a második világháborút megszenvedte, az 1. világháború 46 hősi halottjának 1937-ben emelt emlékműve ma is látható a településen.

A 40-es években nyitották meg Dudaron a szénbányát, amely a kb. 180 méteres mélységben található, összesen mintegy 4 méter vastagságú két eocén szénpadra épült. A szénbányának 1955-ben 1576 dolgozója volt. A rendszerváltás után évekig ígérték a bánya bezárását, ami végül ellen hiába tiltakoztak a bányászok.

2.2. Gazdasági környezet

A település gazdasági szerkezetének elemzésénél fontos megemlíteni, hogy Dudar gazdasági szerepe a kilencvenes évek elejéig térségi szinten is kiemelkedő volt. A bakonyi térségben két nagy foglalkoztató településnek volt fontos szerepe: Dudarnak és Zircnek. 1990-ben Dudaron 2127, Zircen 3639 ember talált munkát. Bár szám szerint Zirc volt a nagyobb foglalkoztató, azonban mégis azt mondhatjuk, hogy Dudar térségi szerepköre nagyobb volt, mivel a foglalkoztatottak háromnegyede más településekről járt be dolgozni. Ezzel szemben Zirc elsősorban a helyieknek adott munkát, a városban foglalkoztatottaknak csupán 18,8%-a járt be vidékről.

A 90-es évek elején történt gazdasági változások, különös tekintettel a bányabezárásra, miatt a munkanélküliek száma jelentősen növekedett. Dudar vonzaskörzetében nagymértékben csökkent a munkahelyek száma, ezért a munkaerő a környező, iparilag fejlett városok termelőüzemeibe vándorolt át (Győr, Mór, Székesfehérvár, Veszprém).

Az elmúlt időszakban az ingázók aránya elérte a foglalkoztatottak 60 %-át.

A nagyobb egységek átalakulásával párhuzamosan a kisvállalkozók, kft-k, bt-k száma folyamatosan nőtt. Sajnos ez a növekedés majdnem kizárólag az 1-2 fős kisvállalkozásokból tevődik össze.

A legfrissebb 2014 decemberi adatok alapján Dudar településen a nyilvántartott munkanélküliek száma 42 fő, akik közül 7 fő minősül tartósan munkanélkülinek. Ez az adat az összes munkaképes korú lakossággal összevetve (1242 fő) kedvező adat, hiszen a munkanélküliség relatív mutatója mindössze 3,38 %.

2.2.1. Agrárgazdaság

A dudari földek viszonylag alacsony aranykorona értékűek, ennek ellenére a mezőgazdasági termelés fontos szerepet játszik a település gazdaságában. A 2010-es adatok alapján 180 embernek adott az egyéni gazdálkodás munkát, és bár ez a 2001-es adathoz képest 10%-os csökkenés, még így is a legfontosabb foglalkoztatási forma a településen (a teljes munkaképes korú lakosság 14,5%-a).

Mutatók	Időszak		Változás
	2000. év	2010. év	%
Egyéni gazdaságok száma (db)	184	105	-42,9
Egyéni gazdaságoknál munkát végző családtagok száma (db)	200	180	-10,0
Egyéni gazdaságok irányítását főfoglalkozásban végzők száma (db)	22	3	-86,4
Egyéni gazdaságok használatában lévő összes földterület (m ²)	6696193	3337324	-50,2
Egyéni gazdaságok használatában lévő szántó területe (m ²)	3679752	2148014	-41,6
Egyéni gazdaságok használatában lévő gyümölcsös területe (m ²)	7957	20366	156,0
Egyéni gazdaságok használatában lévő szőlő területe (m ²)	8927	15479	73,4
Egyéni gazdaságok használatában lévő gyeplő területe (m ²)	755260	594043	-21,3
Egyéni gazdaságok használatában lévő erdő területe (m ²)	2043000	458200	-77,6
Egyéni gazdaságok használatában lévő művelés alól kivett földterület (m ²)	110119	78711	-28,5
Egyéni gazdaságok használatában lévő saját tulajdonú földterület (m ²)	5824846	2600674	-55,4

Mutatók	Időszak		Változás
	2000. év	2010. év	%
Egyéni gazdaságok használatában lévő bérelt földterület (m2)	198966	722800	263,3

KSH településstatistikai adatok alapján

2.2.2. Erdőgazdálkodás

A település területén jelentős az erdő borítottság, és mindig is fontos szerepet játszott az erdőgazdálkodás a falu életében. Az 1993-as átszervezésig Dudaron önálló erdészet működött, amely az 1967-ben létrehozott Magyar Néphadsereg Veszprémi Erdőgazdaságának része volt. Ez az önállóság szűnt meg az 1993-as átalakítás során.

Ma az állami tulajdonú erdők kezelője a veszprémi székhelyű Verga Zrt, melynél a 100%-os állami tulajdoni jogokat az Magyar Fejlesztési Zrt gyakorolja. A cég gondoskodik a meglévő erdőállományok és fásítások fenntartásáról, új erdők és fásítások létesítéséről, az erdőterveknek és a szakmai követelményeknek megfelelő erdő- és vadgazdálkodásról.

2.2.3. Bányászat

A bakonyi eocén szénbányászat gondolata már 1911-ben felvetődött. A MÁK Rt. Csetény, Dudar, és Bakonyháza környékén hat, a jádsdi területen hét furást mélyítetett le, azonban ezek nem váltották be a hozzá fűzött reményeket.

Az intenzívebb kutatás 1927-től indult meg Faller Jenő majd dr. Vitális István irányításával, azonban ezek sem hozták meg a várt eredményeket. Ennek ellenére dr. Schmidt Sándor dorogi bányagazgató javaslatára a SKB Rt. egy lejtős aknát mélyített 1936. január 2-július 30. között a terület földtani megismerésére. Az aknát később vízzel elárasztották.

1944 elején a szovjet hadsereg észak-magyarországi gyors előretörése miatt a kormányzat szorgalmazta az SKB Rt-t a dudari szén kitermelésére jelentős állami támogatás mellett. A legfontosabb feladat az akna víztelenítése és a szénszállítás megszervezése volt. Az erőfeszítések eredményeképpen 1944 őszén már 1800 tonna szenet termeltek, a háború befejezése után 1946. április 14-én 100 t szenet szállítottak a budapesti kórházakba.

Ezt követően 1948-ban Jenő I. és II. akna, 1949-ben Völgy I., II., III. akna majd a későbbiekben további aknák mélyültek. 1949-ben már 702 fő dolgozott a szénbányánál, ebből dudari lakos 229 fő volt, a többiek a környék 11 településéről érkeztek, Zircről 85 fő. Mindez Dudar település a régió gazdaságában betöltött fontos szerepét bizonyítja.

A széntermelés 1988-ban 623 kt, 1989-ben 507 kt, 1990-ben 398 kt, 1993-ban 115 kt volt.

Dudari Szénbánya beszálló(mű) akna

A Veszprémi Szénbányák Vállalatot – ahová többszöri átszervezés után a dudari szénbányászat tartozott – 1991. december 28-án jogutód nélkül felszámolták, 1993-ban megalakult a TERRUM DUDARIT Kft. (a dudari szén humintartalma miatt), de a vállalkozás megbukott és 1993. december 28-án megalakult a ma is működő DUSZÉN Kft. ahol 21 fő 2-3 kt/év szenet termel, amit a humintartalom miatt döntően Olaszországba exportálnak. A kft-nél változatlanul sok környékről bejáró dolgozik.

2.2.4. Turizmus

Dudar gazdasági kitörési pontja az idegenforgalom lehet. Ehhez a természeti és történelmi adottságok rendelkezésre állnak. A közszolgáltatási alap-infrastruktúra rendelkezésre áll, a hiányzó elemek pedig földrajzilag viszonylag rövid távolságon belül elérhető. A község országon belüli fekvése, közlekedési kapcsolatai kedvezőek. Közvetlenül szomszédos olyan településekkel, amelyek kiegészítő vonzerővel rendelkeznek (Mór – bortermelés, Zirc – egyházi emlékek, Csesznek – kultúrtörténet), így a kínálatok egymást kiegészítik és erősítik.

A KSH statisztikai adatai alapján a turisztikai szolgáltatók felismerni vélik a község elhelyezkedésében rejlő lehetőségeket. A falusi szálláshelyek száma ugyanis 2012-ben az előző évhez képest 10%-kal növekedett.

Mutató	2011	2012
a faluban található szálláshelyek száma (db)	41	45
szálláshelyek vendégéjszakáinak száma (éjszaka)	3055	2747
szálláshelyek vendégeinek száma (fő)	268	241
kihasználtság alakulása, %	20,4	16,7

KSH településsziszatiztikai adatok alapján

Az idegenforgalmi lehetőségeket Dudar testvértelepülési kapcsolatai is erősíthetik. Jelenleg a francia Noyant-La-Gravoyère és a német Süpplingen településekkel indult el a határokon átnyúló kapcsolatok fejlesztése.

2.3. Természeti értékek

2.3.1. Táji és domborzati adottságok

Dudar község Magyarország tájainak rendszertani felosztása szerint a Dunántúli középhegység nagytájon belül a Bakonyvidék középtáj Öreg-Bakony kistájában helyezkedik el. A nagyrészt Veszprém megye területén fekvő kistáj teljes területe 49 764 hektár.

Az Öreg- vagy Magas-Bakony szerkezetileg a középhegységi geoszinklinális Ny-i szárnyának tartozéka. A kistáj domborzatát árkos-sasbércecs szerkezet jellemzi. Fejlődésmenete során ÉNy-DK-i és erre merőleges irányú szerkezeti vonalak mentén szerkezeti árkokra és különböző magasságú sasbércekre, fennsíkokra töredezett. Mai geomorfológiai képét tető helyzetű (550-710 m), köztes helyzetű (400-550 m), átlagos magasságú (300-400 m) és alacsony helyzetű (200-300 m) fennsíkok, fennsíkmарadványok, az ezeket tagoló, eltérő tszf-i helyzetű hegyközi medencék, a medencéket felfűző karsztos eróziós szurdokvölgyek, szélesebb-keskenyebb glacisok és pedimentek határozzák meg.

Az elmondottakból kitűnik, hogy függőlegesen jól tagolt, változatos arculatú kistáj. A domborzat változékonyságára utal, hogy a relatív relief értékek itt a legmagasabbak, 170-180 m/km² az átlag. Fejlett völgyhálózat jellemzi, átlagos völgsűrűsége 4,5 km/km². Mikroformákban gazdag felszínét karsztos mélyedések, a népnyelven ördögstantásnak nevezett karrmezők teszik változatossá.

Ez a nagyrészt üde erdővel borított kistáj, a Dunántúl legnagyobb egybefüggő, gazdag aljnövényzetű bükköseit rejt. A bükkösök uralta tájba eltérő növényzetű szigetek ékelődnek, például mély, meredekfalú, kötörmelékes völgyek melyeknek hűvös alján szurdokerdők találhatóak.

Tájképi szempontból fontos áttekinteni a különböző földhasználati formákat és ezek százalékos kiterjedését a település területén. A terület közel fele (47,2%) erdő, amely az országos értékhez képest kiemelkedően magas.

	Veszprém megye összesen		Dudar község		
	ha	%	ha	Használt földterülethez viszonyítva %	Teljes területhez viszonyítva %
Szántó	117196,36	38,78	214,80	63,13	8,74
Konyhakert	361,07	0,12	1,95	0,57	0,08
Szőlő	3426,67	1,13	1,55	0,46	0,06
Gyümölcs	1242,59	0,41	2,04	0,60	0,08
Gyep	33540,52	11,10	59,40	17,46	2,42
Mezőgazdasági terület	155767,21	51,54	279,74	82,22	11,38
Erdő	128393,43	42,48	45,82	13,47	1,86
Nádas	1469,54	0,49	0,00	0,00	0,00
Halastó	133,69	0,04	0,30	0,09	0,01
Termőterület	285763,87	94,55	325,86	95,77	13,26
Nem hasznosított mg-i terület	11164,52	3,69	0,00	0,00	0,00
Gazdasághoz tartozó egyéb területek	4336,36	1,43	7,87	2,31	0,32

	Veszprém megye összesen		Dudar község		
				Használt földterülethez viszonyítva	Teljes terület viszony
Használt terület összesen	301264,75	99,68	333,73	98,08	
Gazdaság méretet el nem érők termőterülete	969,56	0,32	6,52	1,92	
ÖSSZESEN	302234,31	100,00	340,25	100,00	
Belterület, közlekedési infrastruktúra és egyéb kivett területek	144165,69		2117,75		
Összes területe	446400,00		2458,00		1

Földhasználati megoszlás Dudar területén

2.3.2. Föld- és talajtani adottságok

A kistájat nagyrészt mezozóos mészkő és dolomit formációsorozatok, kisebb részt harmadidőszaki medenceüledékek, negyedidőszaki üledéktakarók építik fel. A felszín litológiai felépítésében az alábbi kőzetek vesznek részt: dolomit 15,7%, mészkő 18,1%, túlnyomóan karbonátos komponensű folyóvízi kavicsok 3%, folyóvízi eredetű, többszörösen áthalmazott kavicsok 3,1%, vörösgyag kötőanyagú kavicsok 2,6%, homokos lösz 6,1%, pannóniai agyag, homok 6,1%, típusos lösz 0,55%, kőzettörmelék 0,9%, lejtőtörmelék löszös beagyazásban 2,32%, lejtőlösz 34,1%, glacisok 1,4%, futóhomok 2,3%, öntésföld, homok, iszap 3,2%. Az elmondottakból következik, hogy az építési nyersanyagok széles skálája, valamint a hegységperemeken így Dudaron is jelentős a szénvagyon. Erre települt az 1940-es években megnyitott dudari bánya is.

A kistérség területe sok olyan geológiai képződményt rejt, mely természetvédelmi szempontból figyelmet érdemel. A kistérség jelentősebb barlangjai közül kettő is Dudar külterületén található. Ezek az Ördög-lik és a Magos-hegyi-barlang (Csapóné konyhája), melyek részben formakincsük, részben pedig az élővilág (pl. denevérek) kapcsán betöltött szerepük révén fontosak.

A barlangok kivétel nélkül ex lege védelmet élveznek. Ennek ellenére a helytelen emberi magatartás (kőzetgyűjtés, tűzrakás, stb.) komoly károkat okozhat, melyre sajnos példát szolgáltat a Csapóné konyhájának összekormozott fala.

A település területén található az Ördög-árok nem áll természetvédelmi oltalom alatt, viszont a sziklaalakzatok és barlangok miatt a védettséget megérdemelné.

A község területén Erubáz és Savanyú nem podzolos erdőtalajok találhatóak.

Dudar a felszín alatti vizek és a földtani közeg érzékenysége szempontjából érzékeny terület besorolású. A felszín alatti vizek és a földtani közeg védelme érdekében a vonatkozó jogszabályok előírásait figyelembe kell venni. Új beépítésre szánt területek kizárólag abban az esetben alakíthatók ki, ha a területen a csatornahálózat a vízhálózat kiépítésével egyidejűleg kiépül, ill. a szennyvizek csatornahálózatra való rákötése biztosítható.

2.3.3. Természetvédelem és biodiverzitás

Dudar település belterületének északi határánál az Északi-Bakony elnevezésű Natura 2000-es védettségű terület található (kódszám: HUBF30001). A település a Balaton-felvidéki Nemzeti Park

Igazgatóság működési területén található. Az ökológiai hálózat részét képező erdőterületeken biztosítani kell a táji, természeti értékek megőrzését, a természetes, illetve természet közeli ökoszisztémák megővését, továbbá természet közeli erdőművelést (szálaló vágás, őshonos fafajokkal történő erdőfelújítás), és. a természetvédelmet szolgáló vadgazdálkodást kell folytatni.

A Natura 2000 terület természetvédelmi célkitűzése az azon található, a kijelölés alapjául szolgáló közösségi jelentőségű fajok és élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása, valamint a Natura 2000 területek lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot, illetve a fenntartó gazdálkodás feltételeinek biztosítása.

A védett területen kiemelt feladat a közösségi jelentőségű védett növény- és állatfajok állományának, egyedszámának, és a populációk életképességének megőrzése, különös tekintettel a következő fajokra: vöröshasú unka (*Bombina bombina*), sárgahasú unka (*Bombina variegata*), alpesi götte (*Triturus alpestris*), kis légykapó (*Ficedula parva*), fekete gólya (*Ciconia nigra*), fehérhátú fakopáncs (*Dendrocopos leucotos*), hegyi billegető (*Motacilla cinerea*), vándorsólyom (*Falco peregrinus*), fekete harkály (*Dryocopos martius*), örvös légykapó (*Ficedula albicollis*), hamvas küllő (*Picus canus*).

2.4. Életminőség és települési környezet

2.4.1. Levegő

Létünk fontos eleme a levegő. Egészségünk függ a bennünket körülvevő levegő szennyezettségének mértékétől és típusától. Vannak olyan szennyező anyagok, amelyek jelenléte csak méréssel mutatható ki. Szintén méréssel határozható meg, hogy a jelenlévő szennyező anyagok mennyisége mennyire káros az egészségünkre. A levegő minőségének értékelése a mérések eredményei alapján történik.

A településeken a légszennyezőanyag-kibocsátást a lakossági és intézményi fűtés, a közlekedés és az egyéb (ipari-mezőgazdasági) tevékenységek emissziója határozza meg. Említést kell tenni a biológiai allergének, elsősorban a parlagfű elterjedésének visszaszorításáról is, mely közegészségügyi szempontból nagy fontosságú.

A vonatkozó jogszabály értelmében Dudar település erdőterületei - kivéve a településvédelmi erdőket - légszennyezettség szempontjából ökológiailag sérülékeny területként kezelendők, ahol szigorúbb levegőtisztaság-védelmi követelmények érvényesek.

A Közép-dunántúli Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség működteti az illetékességi területén az Országos Légszennyezettségi Mérőhálózatot. A közegészségügyi hatóság (ÁNTSZ) továbbiakban közreműködik a terület légszennyezettségi állapotának rendszeres értékelésében, illetve elemzi a légszennyezettségnek a lakosság egészségügyi állapotára gyakorolt hatását. A hálózat mérési eredményei igen jól alkalmazhatóak a települések környezeti levegőszennyezettségének jellemzésére. A vizsgált településhez legközelebb telepített automata légszennyezettség mérőállomás Várpalotán és Veszprémben, manuális légszennyezettség mérőállomás pedig Zircen található (Március 15-e tér), ahol a NO₂ koncentrációját mérik. Az itt 2013 nem fűtési féléve során az alábbi adatokat mérték (hónap elejei és végei adatokat figyelembe véve)

Komponens	NO ₂
Mértékegység	µg/m ³
2013.04.01	10
2013.04.15	7
2013.04.29	19
2013.05.15	1

Komponens	NO2
Mértékegység	µg/m3
2013.05.31	1
2013.06.18	7
2013.06.30	10
2013.07.15	8
2013.07.31	19
2013.08.15	22
2013.08.31	10
2013.09.15	8
2013.09.30	9

NO2 légszennyezettségi adatok a zirci mobil állomáson

A település legnagyobb pontszerű légszennyezője a Bakony Volán Zrt telephelye (Dudar, Vasútállomás 7., 1224 hrsz. műszaki telephely), ahol a Országos Környezetvédelmi Információs Rendszer adatai alapján az alábbi légszennyezettségi adatokat mérték 2002 és 2012 között.

Szennyezőanyag	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Összesen (kg)
1 - Kén-oxidok (SO2 és SO3) mint SO2	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6
2 - Szén-monoxid	39	2	2	6	8	6	7	1	9	7	2	89
3 - Nitrogén oxidok (NO és NO2) mint NO2	39	11	26	29	28	25	28	24	18	13	13	254
7 - Szilárd anyag	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
999 - SZÉN-DIOXID	107 725	37 472	96 362	101 966	93 006	92 126	90 159	81 703	91 025	46 732	68 585	906 861

A Helyi Építési Szabályzat (HÉSZ) alapján új légszennyező létesítmény, technológia kizárólag abban az esetben helyezhető el, ha az elérhető legjobb technika alapján jogszabályban, illetve a területileg illetékes környezetvédelmi hatóság egyedi eljárásának keretében megállapításra kerülő kibocsátási határértékeket teljesíteni tudja. A szabályzat ezen kívül kimondja, hogy levegőtisztaság-védelmi szempontból védelmi övezetet igénylő tevékenység kizárólag a gazdasági területeken és kizárólag abban az esetben folytatható, ha védő övezete lakóterületet, vegyes területet, rekreációs célú területet (különleges terület, zöldterület), továbbá természetvédelmi szempontból értékes területet (természeti terület, ökológiai hálózat területe) nem érint. Védelmi övezeten belül lakó-, üdülőépület, oktatási, egészségügyi, szociális és igazgatási célú épület nem helyezhetők el.

A tranzitforgalom következtében csúcsidőben a település egyes részein elsősorban az Arany János és Hunyadi út térségében erőteljes légszennyezés tapasztalható.

A települést körülölelő mezőgazdasági területek, a földutak a területi forrásai a mérhető legjelentősebb légszennyező komponensnek, a szálló pornak. Ugyanakkor a helyszínen levegő minőség mérésre még nem került sor.

A mezőgazdasági művelésben elhanyagolt, parlagon hagyott területek, a nem kellő gondossággal kezelt közterületek, telkek, árokpartok burjánzó gyomnövényei, az időnként megjelenő parlagfű okozzák a település levegőjének pollen-szennyeződését.

A kommunális fűtésből – amelynek zavaró hatásai eseti légköri körülmények közt érzékelhetők – származó emissziókra nézve szintén még nincs adatbázis. Az ipari szennyezők által kibocsátott szennyezőanyagok mennyisége elhanyagolható a településen.

2.4.2. Zaj (és rezgés)

A település lakott területe zajvédelmi szempontból a 8/2002. (III.22.) KöM-EüM együttes rendelete alapján az 1. számú melléklet 2. sorszámú területi besorolásába tartozik: Lakóterület (kisvárosias, kertvárosias, falusias, telepszerű beépítésű). Itt az üzemi telephelytől, berendezéstől, technológiától, valamint kulturális, szórakoztató, vendéglátó, sport-, reklámcélú, közösségi, továbbá minden hangosítást igénylő rendezvénytől és egyéb helyhez kötött külső zajforrástól (továbbiakban együtt: üzemi létesítmény) származó zaj zajterhelési határértéke nappal 50 dBA; éjjel 40 dBA.

Zajmérés az esetek nagyobb részénél nem történt a probléma kezelése során, így nem ismert, hogy a panaszok mennyire jogosak, ill. hogy az üzemeltető a tevékenységét a vonatkozó jogszabályoknak (8/2002. (III.22.) KöM-EüM együttes rendelet; 12/1983. (V:12.) MT rendelet) megfelelően végzi-e.

Rezgésre visszavezethető környezeti problémák a múltban a bányászati robbantásokhoz kapcsolódtak. Mivel ezt a tevékenységet befejezték a településen, a közlekedésből származó környezeti terhelés elviselhető.

A Veszprém Megyei Állami Közútkezelő Kht. adatközlése alapján a település területén az forgalomszámlálást végeztek, mely adatok rendelkezésre állnak.

A kiszámított referencia egyenértékű A-hangnyomásszint értékek és a zajtól védendő területek zajterhelési határértékeinek összevetése alapján, a számított terjedési korrekciók figyelembe vételével az alábbiak állapíthatók meg:

A 8216. számú összekötő út mellett, az út akusztikai tengelyétől számított 40 méteres távolságon belül lévő védendő területek zajterhelése várhatóan meghaladja a határértéket. A 82112. számú bakonyánai bekötő út mellett, az út akusztikai tengelyétől számított 25 méteres távolságon belül lévő védendő területek zajterhelése várhatóan meghaladja a határértéket.

A vasútvonal a lakott terület nagy részét kikerülve halad, a forgalom pedig meglehetősen kicsi, elsősorban a bauxitszállításra korlátozódik. Emiatt a vasúti közlekedés zajkibocsátására nem panaszokodnak a településen élők.

A Dudar felett húzódó légi folyosó magasan van, a légi közlekedés zajkibocsátása nem észlelhető a településen.

A település területén több kisebb vállalkozás működik, a lakóterületekbe beékelődve. Ezek közül jó néhány zajos tevékenységgel is foglalkozik. Környezeti zajkibocsátás vizsgálatról jegyzőkönyv a Polgármesteri Hivatalhoz nem érkezett ezekről a létesítményekről és egyelőre a lakosság részéről sem volt panasz az ilyen jellegű vállalkozások zajkibocsátása miatt.

Dudaron a helyi Művelődési Házban szombatoként diszkó jellegű zenés rendezvényt szerveznek. A szórakozóhely lakóépületek közé beékelődve található, a szomszédok többször is panaszt tettek a hangosításra. A panaszok néhány éve azonban csitulnak, amikor az üzemeltető a hangerőt szabályozta és a természetes szellőztetés mértékét (nyitott ablakok számát) csökkentette. A diszkónak engedélye van a működésre, azonban zajkibocsátás mérését nem végezték.

Összességében a település zajvédelmi helyzetéről elmondható, hogy a zajforrások minden csoportja működik a területén, és azokkal szemben a lakosság több fórumon is panaszt emelt. A Polgármesteri Hivatal minden esetben eljár, foglalkozott az észrevételekkel. A panaszokat legtöbb esetben meg is szüntette, azonban a probléma sok esetben felszínen maradt és a lakók felháborodására több területen továbbra is számítani lehet.

Önálló települési zajvédelmi rendeletet az önkormányzat nem adott ki.

2.4.3. Felszíni és felszín alatti természetes vizek

A vízgyűjtő-gazdálkodási tervek készítéséhez Magyarország területét 42 tervezési alegységre osztották fel. Dudar község területe vízrajzilag két tervezési alegység között oszlik meg. A dél és dél-keleti rész (az összes terület mintegy 44%-a) az Észak-Mezőföld és Keleti-Bakony tervezési alegységbe tartozik. A tervezési alegység a Séd-Nádor-Gaja vízrendszer vízgyűjtő területét foglalja magában, ami azért is fontos, mert a dudari szennyvíztelep tisztított szennyvize is a Gaja patakon kerül elvezetésre.

A másik alegység (az összes terület mintegy 56%-a) a Bakony-ér és a Concó, mely szintén a Duna részvízgyűjtője. Ezek a vízfolyások több Natura 2000-es területet is érintenek.

A 7/2005. (III.1.) KvVM rendelet által módosított 27/2004.(XII.25.) KvVM rendelet szerint, felszín alatti vizek szempontjából Dudar település „Fokozottan érzékeny” besorolású területre esik, és kiemelten érzékeny felszín alatti víz vízminőség-védelmi területen fekszik.

A vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelemről szóló többször módosított 27/2006. (II.7.) Korm. rendelet mellékletének A) részében szerepel Dudar, miszerint a település nitrátérzékeny területen fekszik.

A települések ár – és belvíz veszélyeztetettségi alapon történő besorolásáról szóló 18/2003. KvVM-BM együttes rendelet szerint Dudar nem veszélyeztetett település.

A felszín alatti vizek tekintetében a legjelentősebb szennyező forrás az elszikkasztott szennyvíz volt a múltban, valamint a bányászati tevékenység során fellépő esetleges havária helyzetek. A legközelebbi felszíni víz minőséget mérő állomás Veszprémben van. Innen származnak a lenti adatok.

Anyagnév	Mérésszám	Minimum	Maximum	Átlag	Szórás	P90
120700 - Szulfát [milligramm/liter]	4	85,00	98,00	89,25	5,17	95,00
120728 - Nitrát [milligramm/liter]	12	8,80	29,80	17,26	5,84	24,83
120737 - Nitrit [milligramm/liter]	12	0,02	0,23	0,12	0,07	0,21
120746 - Ammónium [milligramm/liter]	12	0,01	0,13	0,07	0,04	0,13
120764 - Benzol [milligramm/liter]	2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
121079 - Antracén [milligramm/liter]	11	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
121088 - Fluorantén [milligramm/liter]	11	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
121125 - Benz(b)fluorantén [milligramm/liter]	11	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
121134 - Benz(k)fluorantén [milligramm/liter]	11	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
121152 - Benz(a)pirén [milligramm/liter]	11	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
121161 - Indenol(1,2,3cd)-pirén [milligramm/liter]	11	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
121189 - Benz(g,h,i)perilén [milligramm/liter]	11	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
121327 - Pentaklór-benzol [milligramm/liter]	11	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
121336 - Hexaklór-benzol [milligramm/liter]	11	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
121400 - Diklór-metán [milligramm/liter]	2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
121446 - 1,2-Diklór-etán [milligramm/liter]	2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
121455 - Kloroform [mikrogramm/liter]	2	1,00	1,00	1,00	0,00	1,00
121473 - Széntetraklorid [mikrogramm/liter]	2	0,40	0,40	0,40	0,00	0,40

Felszíni vízminőség, mérés éve 2012

2.4.4. Ivóvízellátás és szennyvízkezelés

Dudaron a közüzemi vízhálózatba csatlakoztatott lakások aránya megfelel a megyei átlagnak 98,1%, ugyanakkor a kistérségi átlagtól némileg elmarad (99,5%). Ugyanakkor a település 89,8%-os

szennyvízhálózatba kapcsolt lakások aránya mind a megyei mind a kistérségi arányoknál (81,7% illetve 85,6%) sokkal jobb.

A település vízellátása hosszú távon biztosított a regionális rendszerből. Az ivóvízhálózat üzemeltetője a Bakonykarszt Víz- és Csatornamű Zrt. Dudar a zirci rendszerhez tartozik. A vízellátás karsztvízből történik.

A beépített, illetve beépítésre szánt területen építési engedély csak a vezetékes vízellátás ingatlanra történő bekötését követően adható.

A csatornahálózat megvalósulását követően házi vízbekötés csak az elválasztott rendszerű szennyvízcsatorna hálózatra történő rákötéssel együtt engedélyezhető.

A Dudar és térsége szennyvízelvezető és tisztító rendszer üzemeltetője a Bakonykarszt Zrt, a közművek tulajdonosai az Önkormányzatok. Az agglomeráció településeinek a csatornázottság kb. 86%-os, ezen belül a rákötési arány 85%. A csatornahálózat elválasztó rendszerrel épült.

Az agglomeráció települései között több kilométer távolság van, illetve a domborzati viszonyok miatt több átemelőt, hosszú nyomóvezetéseket kellett létesíteni, ami nagy szennyvíz tartózkodási időkhöz és mai napig megoldatlan szagproblémák kialakulásához vezetett.

A tisztított szennyvíz befogadója a Malom patakon keresztül a Gaja patak a 6+260 fkm-nél, parti bevezetéssel.

A településen a „Dudari agglomeráció szennyvízelvezetésnek és szennyvízkezelésének fejlesztése” című projekt megvalósítása folyik, mely a befejezés után jelentősen javítani fogja a szennyvízgyűjtés és kezelés kérdését.

2.4.5. Épített környezet és települési zöldfelületek

Dudar Község Képviselő-testületének 9/2008. (IX.29.) számú önkormányzati rendelete Dudar község Helyi Építési Szabályzatáról és Szabályozási Tervéről, mely keretet szab a jelenlegi terület felhasználási módoknak, továbbá kijelöli a település jövőbeli fejlesztésének határvonalait.

Dudar műemlék jellegű református templomát a XVIII. században építették át. Látnivalói között szerepel még az I. világháborús emlékmű, a Címerkő és Póda Károly Megnyilatkozás című alkotása.

Helyi védelem alá helyezték külön Önkormányzati Rendelettel az alábbi épületeket:

- Alkotmány u. 13. (lakóépület),
- Dózsa Gy. u. 9. (lakóépület),
- új római katolikus templom,
- új ravatalozó.

Védendő a beépítési és utcakép a:

- Rákóczi utcában,
- Petőfi Sándor utcában,
- Dózsa Gy. úton,
- Kossuth Lajos utcában.

A védelemben részesített épületeke és utcaszakaszokon bármilyen beavatkozás (építés, felújítás, átalakítás, bontás, funkcióváltoztatás), illetve ezekre hatósági engedély kiadása csak a képviselőtestület határozata alapján végezhető. A felújítást, átalakítást az épület (beépítési struktúra) eredeti formavilágának, arányainak megfelelően lehet elvégezni.

A települési zöldfelületek aránya viszonylag kicsi, de ezt a külterületek nagyarányú erdősültsége ellensúlyozza. A zöldterületeket a temető és közvetlen környezete, illetve a Telekitő és Arany János utcák közötti beépítetlen terület jelenti.

2.4.6. Rendkívüli helyzetek kezelése elhárítása

A környezetbiztonság veszélyeztetéséről akkor beszélünk, ha olyan állapot vagy helyzet áll elő, amely emberek életét, egészségét, anyagi értékeiket, a lakosság alapvető ellátását, a természeti környezetet, a természeti értékeket veszélyezteti, illetve károsítja. Ilyen helyzeteket természetes és mesterséges tényezők okozhatnak.

Természetes eredetű katasztrófák lehetőségei: földrengés, légköri természeti csapások, (csapadék, szél, magas hőmérséklet okozta károk), természetes eredetű tűzvész.

Mesterséges (emberi tevékenység által okozott) katasztrófák lehetőségei: tűzvész, repülőgép baleset, terrorista merénylet következményei, veszélyes anyagok nem megfelelő tárolásának, kezelésének következményei, nukleáris veszélyeztetés, felszíni, illetve felszín alatti vizek szennyezése.

Az 1999. évi LXXIV. Törvény a katasztrófák elleni védekezés irányításáról, szervezetéről é a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek elleni védekezésről és az 1996. évi XXXVII. törvény a polgári védelemről leírja az egyes szervezetek közreműködésének szabályait a katasztrófahelyzet, valamint más vészhelyzetek elhárításában. A katasztrófavédelmi valamint a polgári védelemről szóló törvény meghatározza a polgármesterek illetékességi területükön elvégzendő feladatait a katasztrófák elleni felkészülésben és védekezésben. Az 5/2001. (III. 30.) BM rendelet által módosított a települések polgári védelmi besorolásáról szóló 18/1996. (VII. 25.) BM rendelet figyelembe vételével Dudar a be nem sorolt települések közé tartozik.

Dudar területén nincsenek potenciális veszélyforrást jelentő üzemek. Amennyiben a jövőben ilyen tevékenységet terveznek, azt a lakott területtől megfelelő távolságra kell telepíteni. A környezetterheléssel járó tevékenységek esetében intézkedési tervet kell kidolgozni a balesetek, haváriaesetek elhárítására. A tevékenység jellegétől függően gondoskodni kell a káros kibocsátások mérsékléséről és a lakosság megfelelő tájékoztatásáról.

A terület gyenge szeizmicitású, és ez elmúlt években említésre méltó rengés nem volt.

A nukleáris balesetek okozta környeztkárosodás külföldi atomreaktor balesete, szállítással kapcsolatos baleset vagy hazai atomreaktor balesete esetén következhet be. Szállítással kapcsolatos baleset Dudart nem veszélyezteti. A paksi atomerőmű, valamint a szomszédos Szlovákia atomerőművei (bohunicei (4X440 MW) és mohovcei (4X440 MW)), valamint a Krsko-i (664 MW, Szlovénia) atomerőmű miatt következhet be. Ezen objektumok a térségtől való nagy távolsága ellenére az ilyen típusú esetekre mindenképp fel kell készülni. Magyarország számára az említett három erőmű bármelyikének üzemzavara, balesete - az uralkodó meteorológiai viszonyok miatt - jelentős kibocsátás esetén komoly veszélyt jelenthet, az egész ország erősen sugárszennyezetté válhat.

A térségben az árvíz elleni védekezés nem kiemelt fontosságú feladat, mivel a község nem árvízveszélyes területen helyezkedik el.

A szélsőséges időjárási jelenségek közül, a viharos szelek jelentenek kockázatot. Az időnként előforduló 80-100 km/h sebességű viharos szél jelentős anyagi károkat okozhat (épületkárok, erdőkárok, közlekedési hálózatok károsodása), illetve emberi életet is veszélyeztethet.

A település területen csúszásveszélyes övezet nem található.

Fontos megemlíteni a nagy mennyiségű váratlanul hulló csapadék elvezetéséből eredő problémákat. Ez a probléma olyan fontos a településen, hogy Dudar Bakonyánával közösen a „belterületi csapadékvíz elvezetésének fejlesztése” című pályázatra konzorciumi formában pályázott. Az együttműködés szükségességét az indokolta, hogy természet-földrajzilag szomszédos a két község, így

közös problémaként merült fel a csapadékelvezetés megoldása, ugyanis a két településnek egy azonos szennyvíztelepe van. Ennek következtében, ha az egyik településen továbbra is fennmarad a jelenlegi – csapadékvizek által jelentősen – megterhelt rendszer, akkor nem oldódik meg a szennyvíztelep tehermentesítése, mely jelentős pluszköltségeket eredményez.

A települések hegyvidéki fekvése, a tavasszal, valamint nyár folyamán lehulló rengeteg csapadék és a sok helyen elhasználandó csatornarendszer közösen okolható azért, hogy minden erőfeszítés ellenére időszakosan csapadék-vízeltelések keletkeznek. A KDOP-4.1.1/E-11-2011-0016 azonosító számú projekt keretében 2012 végén kezdődött meg a község csapadékvíz elvezető rendszerének rekonstrukciója. A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Regionális Fejlesztési Alap társfinanszírozásával valósul meg. A 82 881 645 forint támogatási összeg mellett, a két pályázó megközelítőleg 10 %-os önerőt biztosít a beruházás megvalósításához.

Környezetbiztonsági szempontból a tüzek is megemlítendőek. Az otthonok földgáz- vagy PB-alapú energiaellátása hagyományos, de kockázati tényezőnek számít. A községben önkéntes, civil szervezetként működő tűzoltóság tevékenykedik (Dudar Község Önkéntes Tűzoltó Egyesület), de Zircről a hivatásos tűzoltók rövid időn belül ki tudnak vonulni

Az ország egész területén egyre nagyobb gondot okoz a parlagfű, mint az egyik leggyakoribb biológiai veszélyforrás. A parlagfűvet az olyan fertőzött területről, mint hazánk, fizikai módszerekkel gyakorlatilag lehetetlen teljesen kiirtani, csak a tüneteket enyhítő gyéritésre van lehetőség. Ez a probléma Dudar településen elsősorban a nem erdővel borított területeken fordul elő, elsősorban akkor, ha a terület gazdája a fenntartással nem foglalkozik, aminek következtében özön fajok jelennek meg.

2.5. Erőforrás hatékonyság és gazdálkodás

2.5.1. Hulladékgazdálkodás

Az önkormányzat kötelezően ellátandó közszolgáltatásként az ingatlantulajdonosoknál keletkező települési hulladék kezelésére hulladékkezelési közszolgáltatást szervezett, amelynek tartalmát külön önkormányzati rendeletben állapította meg. A rendeletben szereplő szabályzatoknak megfelelően Dudar Község Önkormányzata a Győr Nagytérségi Hulladékgazdálkodási Önkormányzati Társulás által közbeszerzési eljárásban kiválasztott vállalkozóval, a GYŐR-SZOL Győri Közszolgáltató és Vagyongazdálkodó Zártkörűen Működő Részvénytársasággal, kötött közszolgáltatási szerződést a hulladékgazdálkodási feladatok ellátására.

A Győri Hulladékgazdalkodási Non-Profit Kft biztosítja a vegyes hulladékok a lakóterületen hetente legalább két alkalommal, egyéb lakóterületen hetente egyszeri alkalommal, a komposztálható hulladékok heti egy alkalommal, a maradék hulladékok kéthetente történő elszállítási lehetőségét, továbbá a barna tetejű és vegyes hulladék gyűjtésére szolgáló edények mosását évente négy alkalommal.

A biohulladék kezeléséről és a komposztálás műszaki követelményeiről szóló 23/2003. (XII. 29.) KvVM rendelet szerinti házi komposztálás esetén az ingatlanon belüli komposztálás helyszínét úgy kell meghatározni, hogy az közterülettől, lakóépülettől és telekhatártól legalább 4 méterre helyezkedjen el.

A GYŐR-SZOL ZRT a Csetény Községben létesített, a R. 8-17. §-a szerint üzemeltetett hulladékudvarban – nyitvatartási időben – egyes hulladékok térítésmentes elhelyezését biztosítja, azon fogyasztó számára, aki a vele kapcsolatos közszolgáltatási jogviszony fennállását a közszolgáltató által rendelkezésére bocsátott azonosító dokumentummal igazolja. A hulladékudvarban az inert hulladék havonta 1 m³, de évente legfeljebb 3 m³ mennyiségben helyezhető el.

A korábbi települési szilárd hulladéklerakó megszüntetésre került. A településen a hulladékgazdálkodási terv kidolgozása megtörtént, a [15/2003. (XI.7.) KvVM] rendeletben meghatározott Területi Hulladékgazdálkodási tervhez igazodva, a [126/2003. (VIII.15.)] Korm. rendeletben előírtak szerint. A jelenlegi telep teljesskörű rekultivációjára vonatkozó intézkedési lépések ugyan itt kerültek meghatározásra.

Mutatók	2008. év	2009. év	2010. év	2011. év	2012. év
Rendszeres hulladékgyűjtésbe bevont lakások száma (db)	629	629	636	642	646
A lakosságtól elszállított települési szilárd hulladék (tonna)	471	449	287	181	153
Összes elszállított települési szilárd hulladék (tonna)	952	911	553	420	389
Szelektív hulladékgyűjtésbe bevont lakások száma (db)			636	642	646
Összes zöldterület (m ²)	27518	27518	26590	26590	26590
A lakosságtól szelektív hulladékgyűjtésben elszállított települési szilárd hulladék (tonna)			88	43	23

KSH településstatisztikai adatok alapján

2.5.1.1. Vállalkozások hulladékgazdálkodása

Hulladékgazdálkodás szempontjából két fontos vállalkozást kell kiemelni Dudaron, hiszen mindkettőről rendelkezésre állnak mérési adatok 2012-ig.

A Bakony Volán Zrt dudari telephelyéről az alábbi hulladékgazdálkodási adatok érhetőek el.

Hulladék	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Összesen (kg)
080317* - Veszélyes anyagokat tartalmazó, hulladékká vált toner	18	5	0	0	0	0	0	0	2	25
130205* - Ásványolaj alapú, klórvegyületet nem tartalmazó motor-, hajtómű- és kenőolajok	1 319	2 080	1 470	1 631	2 458	1 543	2 587	950	817	14 855
130506* - Olaj-víz szeparátorokból származó olaj	0	10	190	10	0	0	0	0	0	210
130508* - Homokfogóból és olaj-víz szeparátorokból származó hulladék keverékek	3 000	4 500	8 500	9 000	4 000	7 000	6 000	2 000	4 000	48 000

Hulladék	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Összesen (kg)
130701* - Tüzelőolaj és dízelolaj	160	0	0	0	0	0	0	0	0	160
130702* - Benzin	0	0	0	761	0	180	0	0	0	941
140603* - Egyéb oldószerek és oldószer keverékek	139	123	125	100	100	125	100	125	80	1 017
150101 - Papír és karton csomagolási hulladékok	0	0	0	0	700	1 200	700	1 000	680	4 280
150110* - Veszélyes anyagokat maradékként tartalmazó vagy azokkal szennyezett csomagolási hulladékok	156	192	134	123	83	115	63	82	64	1 012
150111* - Veszélyes, szilárd porózus mátrixot (pl. azbesztet) tartalmazó fémből készült csomagolási hulladékok, ide értve a kiürült hajtógázos palackokat	18	12	11	16	13	20	20	19	26	155
150202* - Veszélyes anyagokkal szennyezett abszorbensek, szűrőanyagok (ideértve a közelebbről nem meghatározott olajsűrőket), törülközők, védőruházat	198	318	164	184	117	97	84	77	134	1 373
160103 - Termékként tovább nem használható gumiabroncsok	969	2 109	1 800	1 200	2 450	0	0	0	0	8 528
160106 - Termékként tovább nem használható járművek, amelyek nem tartalmaznak sem folyadékokat, sem más veszélyes összetevőket	0	0	0	0	0	19 550	40 250	0	0	59 800
160107* - Olajsűrők	310	416	372	379	365	360	365	352	350	3 269
160113* - Fékfolyadékok	0	0	0	0	0	0	0	0	3	3
160114* - Veszélyes anyagokat tartalmazó fagyálló folyadékok	0	0	0	0	0	0	0	0	41	41

Hulladék	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Összesen (kg)
160199 - Közelebről nem meghatározott hulladékok	0	0	0	0	0	0	0	0	85	85
160212* - Azbesztes tartalmazó használatból kivont berendezések	0	0	0	0	0	0	38	0	0	38
160213* - Veszélyes anyagokat tartalmazó használatból kivont berendezések, amelyek különböznek 16 02 09-től 16 02 12-ig felsorolt tételektől	0	0	0	0	0	0	130	34	0	164
160214 - Használatból kivont berendezések, amelyek különböznek 16 02 09-től 16 02 13-ig felsoroltaktól	0	0	0	0	0	0	0	0	67	67
160601* - Ólomakkumulátorok	550	38	501	475	0	238	506	348	0	2 656
160708* - Olajat tartalmazó hulladékok	0	557	0	0	0	28	0	14	0	599
170402 - Alumínium	0	0	236	0	0	0	0	0	35	271
170405 - Vas és acél	0	0	6 580	0	0	0	1 040	0	36	7 656
170503* - Veszélyes anyagokat tartalmazó föld és kövek	0	0	0	0	14 440	409 700	0	0	0	424 140
200101 - Papír és karton	90	879	1 181	700	0	0	1 180	300	0	4 330
200121* - Fénycsövek és egyéb higanytartalmú hulladékok	9	12	8	6	6	13	13	10	8	85
200133* - Elemek és akkumulátorok, amelyek között 16 06 01, 16 06 02 vagy a 16 06 03 kódszám alatt felsorolt elemek és akkumulátorok is megtalálhatók	10	8	9	6	10	7	13	5	12	80

Hulladék	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Összesen (kg)
200135* - Veszélyes anyagokat tartalmazó, kiselejtezett elektromos és elektronikus berendezések, amelyek különböznek a 20 01 21 és 20 01 23 kódszámú hulladékoktól	0	0	0	0	0	0	43	85	0	128
200140 - Fémek	871	0	0	0	0	0	0	0	0	871
200301 - Egyéb települési hulladék, ideértve a kevert települési hulladékot is	0	7 800	548 800	7 800	7 800	7 800	7 800	0	0	587 800
200304 - Emésztőgödörből származó iszap	0	528 000	0	507 000	474 000	451 000	469 000	0	0	2 429 000
Összesen (kg)	7 817	547 059	570 081	529 391	506 542	898 976	529 932	5 401	6 440	3 601 639

forrás: OKIR

Hulladékfeldolgozással 2 cég is foglalkozik a község területén. A Pannon-Trade Kft dudari Bányatelepen lévő telephelyén hamu, salak és kazánpor begyűjtésével és hasznosításával foglalkoznak. A cég telephelyén 2011-ben 819 200 kg hulladék begyűjtése és 729 200 kg újrahasznosítása történt. 2012 során a begyűjtött hulladék mennyisége 771 540 kg-ra a feldolgozott mennyiség 861 540 kg-ra változott.

A lenti táblázat a község külterületén található az Agro-Hum Kft tulajdonában lévő hulladékgyűjtő- és kezelő telepen 2005 és 2012 között történt hulladékgazdálkodási adatokat tartalmazza

Kezelés	Hulladék	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Összesen (kg)
R3 - Oldószerként nem használatos szerves anyagok visszanyerése, regenerálása (beleértve a komposztálást és más biológiai átalakítási műveleteket is)	190805 - Települési szennyvíz tisztításából származó iszapok	1 224 150	1 215 200	1 999 500	1 888 300	1 374 800	1 024 600	1 408 400	1 295 500	11 430 450
	190812 - Ipari szennyvíz biológiai kezeléséből származó iszapok, amelyek különböznek a 19 08 11-től	806 000	764 000	994 000	770 000	616 000	0	0	0	3 950 000
	200201 - Biológiaiilag lebomló hulladékok	0	0	0	0	9 960	0	0	0	9 960
Összesen (kg)		2 030 150	1 979 200	2 993 500	2 658 300	2 000 760	1 024 600	1 408 400	1 295 500	15 390 410

forrás: OKIR

2.5.1.2. Veszélyes hulladékok

A településen veszélyeshulladék-lerakó, veszélyeshulladék-tároló, veszélyes hulladék-gyűjtőudvar és veszélyes hulladék-égető nem működik.

2.5.2. Energiagazdálkodás

2.5.2.1. Elektromos energiaellátás

Veszprém megye energiaigényét az ország energiaellátásához hasonlóan döntően import és kisebb részben hazai energiahordozókkal elégítik ki. Az egy háztartásra jutó éves 2702 kW villamosenergia fogyasztás a megyei átlagnál (1797 kW) lényegesen, mintegy 50%-kal nagyobb.

A település teljesen kiépített közvilágítással rendelkezik, melynek állapota korszerűnek mondható, ugyanakkor az energiatakarékos közvilágítás bevezetése indokolt.

Mutatók	2007. év	2008. év	2009. év	2010. év	2011. év	2012. év
Háztartási villamosenergia fogyasztók száma (db)	691	689	695	690	690	686
A háztartások részére szolgáltatott villamosenergia mennyisége (1000 kWh)	1941	1948	1994	1838	1891	1800
Villamosenergia-fogyasztók száma (db)	761	765	762	759	759	756
Szolgáltatott összes villamosenergia mennyisége (1000 kWh)	3216	3170	3353	3326	3296	3388
A kiszűrt villamosenergia-elosztóhálózat hossza (km)						17,2

KSH településstatistikai adatok alapján

Energia racionalizálási program tételes kidolgozásának szükségessége a településen még nem jelent meg igényként.

2.5.2.2. Gázellátás

A földgázenergia ellátás biztosított a regionális rendszerből. A vezetékes gáz ellátottság a településen kisebb mind a kistérségi mind a megyei arányoknál. Ez valószínűleg a nagyarányú erdőszűrés miatt, a lakosság által előnyben részesített, tűzifa felhasználásnak köszönhető.

	Veszprém megye	Zirci kistérség	Dudar
Vezetékes gázellátás	65,7%	45,4 %	30,8%

Vezetékes gázellátási arányok, KSH adatai alapján

2.5.3. Közlekedés és szállítás szervezése

2.5.3.1. Közúti közlekedés

Dudar területén nem halad át első rendű főút. A településtől nyugatra a Veszprém és Győr közötti 82. számú főút, keletre pedig a Székesfehérvár és Győr közötti 81. számú főút helyezkedik el

Országos mellékutak közül három is érinti a települést:

- 8216 sz. Zirc - Mór összekötőút
- 8219 sz. Dudar – Bakonyszentkirály összekötőút
- 82112 sz. Dudar – Bakonynána bekötőút

Az említett utak közül a Zircet Mórral összekötő út a legforgalmasabb.

A település gyűjtőút hálózatát a következő utcák alkotják:

- József Attila utca hrsz: 587,
- Rákóczi utca hrsz: 1165/2,
- Kossuth utca hrsz: 696,
- Petőfi utca hrsz: 1165/1, 1165/2,
- Ady Endre utca hrsz: 162/1, 207/1
- Dózsa György utca hrsz:114, 162/1

2.5.3.2. Tömegközlekedés

Jelenleg menetrendszerinti vasúti közlekedés a településen nincs. A vasúti vágányok a bányatelepig vezetnek, de – a zajjal és rezgéssel foglalkozó fejezetben említettek alapján – utasforgalom jelenleg ezen nem folyik.

A BAKONY VOLÁN Rt. Fióktelepe Dudaron a Vasútállomás út. 7. alatt található. A község belterületén öt helyen van autóbusz-megálló. Ezek területi elhelyezése megfelelő. Az autóbúsmegállóknak a leálló öblöket ki kell építeni, ehhez az utak szabályozási szélességén belül lehetőség van.

2.6. Környezeti tudatosság és szemléletformálás

A környezeti tudat- és szemléletformálás 4 fő célja van:

- a társadalom környezettel és fenntartható fejlődéssel kapcsolatos ismereteinek bővítése,
- az információhoz jutás javítása,
- a környezettudatos döntések és a fenntarthatóbb életmód ösztönzése,
- a környezetpolitikai döntésekben a felelős társadalmi részvétel erősítése.

Az eredményes környezetvédelmi szemlélet és - tudatformálás nélkülözhetetlen feltétele, hogy az kiterjedjen a társadalom minden rétegére, az alapismeretektől a szakismeretig. Ennek érdekében iskolarendszerű és az iskolarendszeren kívüli képzés, tájékoztató előadások és szóróanyagok szükségesek. A környezettudatosság fejlesztésének igen fontos területei a nevelés, az oktatásképzés, a művelődés, a tömegtájékoztatás, valamint a kutatás.

Dudaron az iskolai szemléletformálásra az óvodában és az általános iskolában van lehetőség. A hulladékgazdálkodással kapcsolatos ismereteken kívül, melyek a Nemzeti Alaptanterv részét képezik, az ökológiai ismeretterjesztés, a környezeti problémák tudatosítása és általában a társadalmi

tudatformálás fontos. Kiemelt jelentőségű a hulladékgazdálkodás korszerű módszereinek, az egyes hulladékfajták egymástól elkülönített gyűjtésének a megismertetése és népszerűsítése.

A helyi környezeti nevelés és a társadalom környezettudatos szemlélete kialakításának lehetséges kiindulópontja a helyi környezeti problémák feltárása és a helyi értékek tudatosítása. A dudari önkormányzat jelentős hatást érhet el a megfelelő szintű és tartalmú tájékoztatással, például a területén található közösségi jelentőségű Natura 2000-es terület természetvédelmi értékeiről történő tájékoztatással.

Fontos, hogy a környezeti képzés különféle formái egymással összehangoltan, egymás hatásait erősítsék. A környezetvédelmi ismereteknek az oktatásával és terjesztésével elő kell segíteni, hogy a lakosság környezeti kultúrája növekedjen. A település környezeti állapotára és védelmére vonatkozó információkat az önkormányzat lakossági fórumokon tudja megosztani.

Ezeken túl természetesen támogatni kell a helyi civil szervezetek működését is a településen. Ezek a szervezetek az önkormányzat szemléletformáló tevékenységét jelentősen segíthetik.

3. SWOT ELEMZÉS

Az erösségek és gyengeségek valamint lehetőségek és veszélyek elemzése az önkormányzati egyeztetésen kívül két korábban elkészült dokumentumon alapszik:

1. A Bakonyi Önkormányzatok Szövetsége (BÖSZ) társadalmi-gazdasági operatív fejlesztési programján, amelyet a Magyar Tudományos Akadémia Nyugat-magyarországi Regionális központja készített
2. A község fenntarthatósági tervén (Local Agenda 21)

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
<p>Megfelelő szinten kiépült települési infrastruktúra jó tömegközlekedési elhelyezkedéssel kiegészülve</p> <p>Több ipari terület jelenléte</p> <p>Ipari, bányászati hagyomány</p> <p>Viszonylag magas foglalkoztatási arány</p> <p>Vasúti szárnyvonal jelenléte, kiépített infrastruktúrával</p> <p>Hagyományos együttműködés a környékbeli településekkel</p> <p>Nagyon szép természeti környezet, földtani értékek (barlangok) jelenléte</p> <p>Sajátos mezőgazdasági (állattartás és növénytermesztés) hagyományok</p> <p>Általános iskolai központ</p> <p>Jól képzett, olcsó munkaerő</p> <p>Viszonylag közeli elhelyezkedés a gazdaság centrum városokhoz</p> <p>Az erdőgazdasági adottságok kedvező alapot teremtenek a fenntartható vidékfejlesztéshez.</p> <p>A lakosság közműellátottsága megfelelő</p> <p>A megújuló energiaforrások hasznosításához megfelelő természeti környezeti feltételek állnak rendelkezésre.</p> <p>A településen a szervezett, rendszeres hulladékgyűjtés gyakorlatilag megoldott.</p> <p>Szép településkép</p> <p>NATURA 2000 hálózat területbiztosításával a régió természeti értékeinek még széleskörűben rendszerezett a védelme.</p>	<p>A jól kiépült infrastruktúra ellenére rossz tömegközlekedési megközelítési lehetőségek</p> <p>Kihasználatlan ipari területek</p> <p>Elveszett mezőgazdasági hagyományok</p> <p>Alacsony aranykorona értékű földek</p> <p>Rokkantnyugdíjasok magas aránya</p> <p>A mezőgazdaság alacsony jövedelmezősége és a tőkehiány</p> <p>Jelentős ingázás, különösen a fiatal aktív korosztály körében</p> <p>Hiányzó települési identitás és arculati elemek</p> <p>A mikro- és kisvállalkozások száma magas, az integrátori funkciót ellátni képes közép vállalatok aránya alacsony.</p> <p>A turisztikai potenciál még kihasználatlan.</p> <p>A település lakosságának környezettudatossága alacsony fokú.</p>

LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
<p>Az üres ipari területek hasznosítása, a központi és regionális barnamezős pályázati források igénybevételével</p> <p>Bauxitbánya központjának áttelepülése Dudarra</p> <p>Befektetői kereslet az üresen álló ipari területekre, illetve zöldmezős beruházásokra</p> <p>Dudar a BÖSZ keleti térségének foglalkoztatási központjává válhat</p> <p>A szélerőmű telepítése új imázst adhat a településnek</p> <p>A biotermesztés, gyógynövénytermesztés egyre nagyobb piacra tesz szert</p> <p>Kedvező demográfiai fejlemények</p> <p>A környezetvédelmi, és komplex turisztikai célokat támogató hazai és EU politika</p> <p>Vidéki turizmus (falusi vendéglátás, lovasturizmus)</p> <p>Helyi védett épületek és utcaszakaszok</p> <p>A kistérség, ahol a település elhelyezkedik, jó arculattal rendelkezik az országban</p> <p>Általánosan tiszta környezet, jó állapotban lévő környezeti elemek</p> <p>Magas pályázati hajlandóság és lehetőségek</p>	<p>A vasút állapotának és kihasználtságának további romlása</p> <p>A helyi vállalkozások elköltözése</p> <p>A közlekedési helyzet további romlása (utak állapotának további romlása, a zirci elkerülő építésének további késése)</p> <p>Népességszám csökkenése</p> <p>Elöregedő település</p> <p>A nagy központok elszívó ereje</p> <p>Rövid tartózkodási idejű turisták nagyobb száma</p> <p>Vendéglátó ipari kínálat szűkös</p> <p>A pénzügyi háttér bizonytalansága és tőkehiány</p>

4. KÖRNYEZETVÉDELMI CÉLOK ÉS PROGRAMOK

4.1. Stratégiai alapelvek

A környezetvédelmi program alapelvei - Nemzeti Környezetvédelmi Programmal összhangban - a legfontosabb hazai és nemzetközi környezetpolitikai alapelvek, amelyek három fő csoportba sorolhatók:

1. A környezetvédelemben mára már hagyományosnak tekintett alapelvek (pl. az elővigyázatosság, a megelőzés, a helyreállítás, a felelősség, az együttműködés, a tájékoztatás, a nyilvánosság és a „szennyező fizet” elve).
2. A fejlett országok környezeti kormányzati tevékenysége alapján számunkra példaértékűnek tekinthető további alapelvek (a megosztott felelősség; az átláthatóság biztosítása a tervezés, döntéshozás, finanszírozás, megvalósítás és ellenőrzés során; kiszámíthatóság a szabályozásban és a finanszírozásban; számonkérhetőség, világos célok, mérhető teljesítmények; partnerség, szubszidiaritás, kiegészítő (addicionalitás), többszörös hasznú intézkedések).
3. A fenntartható fejlődés alapelvei.

A környezeti célállapot meghatározása során különböző szintű programokra, koncepciókra kell figyelemmel lenni. A környezet védelmét a társadalmi-gazdasági fejlődés, a terület- és településfejlesztés egyidejű biztosításával kell megvalósítani. A különböző szintű fejlesztések, elképzelések összehangolása nem mindig könnyű feladat. A települési környezetvédelmi programnak az eredményes végrehajtás érdekében összhangban kell lennie a magasabb - országos és regionális szintű célokkal és kötelezettségekkel, így a következőkkel:

- EU direktívák, ajánlások, nemzetközi egyezmények
- Nemzeti Környezet- és Természetpolitikai Koncepció
- Országos Területfejlesztési Koncepció
- Nemzeti Környezetvédelmi Program
- Nemzeti Agrár Környezetvédelmi Program (NAKP)
- Nemzeti Környezet-egészségügyi Akcióprogram (NEKAP)
- Nemzeti Természetvédelmi Alapterv
- Országos Hulladékgazdálkodási Terv
- A környezet védelméről szóló törvény
- A természet védelméről szóló törvény
- A területfejlesztésről és a rendezésről szóló törvény
- Környezetvédelemmel kapcsolatos egyéb jogszabályok

4.2. Környezeti jövőkép

A környezetvédelmi programmal összhangban szükséges egy környezeti jövőkép kialakítása Duda község számára. El kell érni, hogy a helyi lakosok belső igényévé váljon a tiszta, egészséges, élhetőbb környezet és mindez párosuljon egy fenntartható, környezettudatos magatartás, életszemlélet kialakításával. Ennek megfelelően a környezetvédelemnek magában kell foglalnia

- a megelőző védelmet
- az okozott károk megszüntetését

- a természeti erőforrásokkal való ésszerű gazdálkodást, és
- a települési környezet fejlesztését.

Az általános célkitűzések a következők:

- A természeti erőforrásokkal való gazdálkodásban a fenntartható fejlődés elvének figyelembevétele.
- A település adottságaihoz illeszkedő, a környezeti, társadalmi és gazdasági szempontokat egyaránt figyelembe vevő fenntartható fejlődés feltételeinek megteremtése.
- A környezeti, táji és természeti értékek megóvása, helyreállítása.
- A társadalom és környezet harmonikus kapcsolatának biztosítása: a lakosság egészségi állapotának javítása, a megfelelő életminőséghez szükséges környezeti állapot megőrzése, javítása, illetve helyreállítása - azaz az egészséges környezet feltételeinek biztosítása.
- Az emberi egészséget károsító, veszélyeztető hatások csökkentése, megszüntetése.
- A gazdasági fejlődésben a környezeti szempontok érvényesítése. A gazdasági fejlődést úgy kell megvalósítani, hogy a növekvő jólét csökkenő környezetterheléssel járjon együtt.
- Környezetbarát, környezetvédelmi ipar fejlesztése, versenyképes termelési és szolgáltatási technológiák alkalmazása.
- A környezeti folyamatokkal, hatásokkal, valamint a környezet- és természetvédelemmel kapcsolatos ismeretek, tudatosság és együttműködés erősítése.

A helyzetértékelés segítségével megállapíthatók azok a célok, amelyeket a településeken meg kell valósítani annak érdekében, hogy a környezet állapota a kívánt elvárásoknak megfelelően. A kitűzött célok megvalósításához elengedhetetlen a lakossággal, civil szervezetekkel, vállalkozásokkal és a hatóságokkal a környezetvédelem terén még szorosabb együttműködés kialakítása.

A Dudari Környezetvédelmi Program célja a környezeti problémák feltárása mellett azok megoldása is, a célok eléréséhez szükséges feladatok meghatározásával. A konkrét célok, illetve az ezek eléréséhez szükséges feladatok az adott terület fejezeteiben jelennek meg.

Mindezeket figyelembe véve Dudar község környezeti jövőképe az alábbi

DUDAR A TÖRTÉNELMÉT ISMERŐ, HAGYOMÁNYAIT ÉLETBENNTARTÓ EURÓPAI MŰVELTSÉGŰ LAKOSSÁGGAL RENDELKEZŐ GONDOZOTT ARCULATÚ TELEPÜLÉS, AHOL A FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉS ELVEI ÉRVÉNYESÜLNEK, ÉS A FOKOZOTT KÖRNYEZETVÉDELMI TUDATOSSÁGNAK KÖSZÖNHETŐEN, A NÖVEKVŐ DIVERZITÁSÚ TÁJI KÖRNYEZETBEN, FOKOZOTT FIGYELEMBEN RÉSZESÜL – A KÖRNYEZETI ELEMEL VÉDELMI KERESZTÜL – EGY HOSSZÚTÁVON IS ÉLHETŐ, A BAKONYBAN MINTAKÉNT ELHELYEZKEDŐ KÖZSÉG.

Mindez egy olyan települést feltételez, ahol helyreállt az ember és a környezet egészséges kapcsolata, ahol a környezeti érdekek ökológikus szemlélete érvényesül a gazdaság, a terület és a vidékfejlesztésben, ahol a szükséges mértékben kiépült a korszerű és a környezetet kímélő közúti infrastruktúra, ahol megőrződik a biológiai sokféleség és a természet közeli tájszerkezet, ahol alternatív környezetbarát technológiák széles körben elterjedtek, ahol kiépültek a komplex hulladék és szennyvíztisztító rendszerek. Végül, de nem utolsó sorban, Dudar egy olyan település, ahol az összehangolt és kiterjedt környezeti nevelés és a megváltozott morál hatására az emberek fokozottan vigyáznak a szűkebb és tágabb környezetükre.

4.3. Környezetvédelmi célok

4.3.1. Tájvédelem

A tájvédelem feladata magában foglalja a helyi- és országos jelentőségű értékek védelmét. Egyrészt törekedni kell a jövőbeni káros antropogén hatások mérséklésére, a megelőzésre, illetve a már károsodott tájképi elemek – Dudar esetében különös tekintettel a bányászathoz kapcsolódó területekre – állapotának helyreállítására, rekultivációjára.

Feladat

1. A település-, a területrendezés és -fejlesztés, különös tekintettel a terület felhasználások, a telekkialakítások, az építkezések során kiemelt figyelmet kell fordítani a tájképi adottságok, egyedi tájértékek megőrzésére, valamint az egységes településkép kialakítására.
2. A településen tájsebként megjelenő felhagyott hulladéklerakó, bányászati helyszínek és depóniák területének rekultiválása

4.3.2. Talajvédelem

Dudar település jelentős része lejtős terület ezért fontos a talajeróziós folyamatok elkerülése fontos cél. Ennek érdekében olyan táj- és földhasználatot kell elősegíteni, amely a talajvédelmet elősegíti.

Feladat

1. A talajerózió által fenyegetett területeken, ahol a mezőgazdasági termelés nem célszerű, ajánlott az őshonos fajokkal történő erdőtelepítés.

4.3.3. Természetvédelem

Országos jelentőségű védett terület nem, de Európai Unió közösségi védettséget élvező Natura 2000-es terület van a településen. Az Észak-Bakony elnevezésű terület általános célkitűzése a területen élő közösségi jelentőségű védett és fokozottan védett fajok által is reprezentált, hazai és közösségi szinten is egyedülálló természetes és természetyszerű élőhelyek megőrzése, fenntartása, különös tekintettel a sík- és dombvidéki kaszálórétegre, pannon sziklagyepekre (Stipo-Festucetalia pallentis), mészkedvelő üde láp- és sásrétegekre, mészkősziklás lejtők sziklanövényzettel, nagyközönség számára meg nem nyitott barlangok. Ennek a feladatnak az ellátásában az önkormányzat közvetlenül, mint helyi szabályozó és szemléletformáló vehet részt.

Feladat

1. A település-, a területrendezés és fejlesztés, különösen a terület felhasználások, a telekkialakítások, az építkezések során kiemelt figyelmet kell fordítani a természeti értékek és rendszerek, a tájképi adottságok és az egyedi tájértékek megőrzésére.
2. Az Észak-Bakony közösségi jelentőségű NATURA 2000-es területvédelme érdekében a területhasználatokat korlátozni kell, amit a települések rendezési terve szabályoz. A mezőgazdasági területeken törekedni kell szántóterületek között meglévő földutak fasorainak visszaállításra
3. A településen található felszíni vízfolyások fontos ökológiai folyosót képeznek, ezért fenntartásukra, mint vizes élőhelyek, különös figyelmet kell fordítani.
4. Természetvédelmi céloknak megfelelő erdőgazdálkodás elősegítése, támogatása és elvárása a gazdálkodóktól.

4.3.4. Levegőtisztaság védelem

A levegő minőségét veszélyeztető globális folyamatok mellett a helyi szinten kibocsátott, antropogén eredetű légszennyező anyagok okoznak gondot, melyek forrásai az energetikai és más iparágak, a mezőgazdaság, a közlekedés, a szolgáltató ágazat, és a lakossági fűtés.

A levegő minőségével kapcsolatos cél a jó levegőminőségi állapot fenntartása, lehetőség szerint annak tovább javítása, a már meglévő káros terhelések csökkentése és az újabb, nemkívánatos kibocsátások megakadályozása – helyi szinten különösen a NO_x, SO₂, és az ülepedő porvontakozásában.

Feladatok

1. A lakossági fűtésből származó légszennyező anyagok kibocsátásának csökkentése a gázellátó rendszerre való rácsatlakozás arányának növelésével és az alternatív energiahordozók (nap- és szélenergia, geotermikus energia, biomassza hasznosítás) alkalmazásának támogatásával.
2. A közlekedési eredetű emissziók csökkentése az utak állapotának javításával, a portalanított utak arányának növelésével, védőszerepet betöltő zóldsáv bővítésével és karbantartásával.
3. Az állattartásból származó konfliktusok (káros kibocsátások, bűzterhelés) megelőzése céljából állattartási rendelet megalkotása szükséges.
4. A növényi és kerti hulladékégetést, a tűzgyújtási rendet önkormányzati rendeletben kell szabályozni.
5. Újonnan létesítendő üzemek esetén a technológiai eredetű légszennyezést telepengedélyezéssel, gazdasági területek kijelölésével, ellenőrzéssel kell mérsékelni. A környezetvédelmi előírásokat a kisipari tevékenységekre is ki kell terjeszteni.
6. A levegő allergiát okozó pollentartalmának csökkentése a gyomnövények elszaporodásának megakadályozásával, rendszeres parlagfűirtással

4.3.5. Zaj és rezgés elleni védelem

A lakosság egészségének védelme érdekében a környezeti zaj- és rezgés elleni védelem feladata a meglévő káros zajterhelés csökkentése, valamint új terhelés kialakulásának megakadályozása. A fő hangsúlyt a megelőzésre kell fektetni, ami helyi szabályozási rendszer kidolgozásával már a tervezési időszakában megvalósítható.

Feladatok

1. A közúti forgalom okozta zaj- és porterhelés csökkentése, ami történhet zajcsökkentő létesítmények alkalmazásával, a területen őshonos fa- és cserje fajok telepítésével, esetleg védő fasorokkal.
2. A lakosság körében olyan szemléletet kell kialakítani, hogy magatartásával a káros mértékű zaj kialakulásának megelőzésére törekedjen

4.3.6. Vízhatalóság védelem

A vízhatalóság magában foglalja a felszíni vizek, a felszín alatti vizek védelmét, valamint a környezetkímélő vízgazdálkodást. A víz - mint alapvető életfeltétel és korlátozottan előforduló erőforrás - kitermelésének és felhasználásának feltételeit a területi adottságoknak megfelelően kell megállapítani. A felszín alatti víz esetében biztosítani kell az egyensúlyt a felszín alatti víz kitermelése és utánpótlódása között, és törekedni kell arra, hogy a felszínről beszivárgó víz ne szennyezze el a felszín alatti vízkészleteket. A felszíni vizek igénybevétele, terhelése csak olyan módon történhet, amely a természetes folyamatokat és a vizek mennyiségi, minőségi megújulását nem veszélyezteti. A

települések szempontjából fontos a megfelelő minőségű ivóvíz biztosítása, továbbá a szennyvízcsatorna-hálózat kiépítése, ami Dudaron éppen most folyik.

Feladatok

1. A szennyvíztelep kialakításának befejezése és a csatornára való rákötési arány növelése.
2. A felszín alatti vizek minőségének védelme érdekében az állattartással összefüggő trágyakezelés- és elhelyezés állattartási rendeletben történő szabályozása, az előírásoknak megfelelő állattartási gyakorlat meghonosítása.
3. A mezőgazdasági eredetű vízszennyezés mérséklése, a műtrágyák körültekintő használata, jó mezőgazdasági gyakorlat alkalmazása, mivel Dudar nitrátérzékeny területen helyezkedik el.
4. A felszíni vízfolyások rendszeres karbantartása, és szükség szerinti szabályozása.
5. A felszíni- és felszín alatti vizekre veszélyt jelentő potenciális és tényleges szennyezőforrások felmérése, felszámolása (illegális hulladéklerakás, szennyvízszikkasztás, felhagyott hulladéklerakó és szippantott szennyvíz ürítőhely, stb.), környezetszennyező hatásaik mérséklése/megszüntetése.
6. Takarékos vízhasználat a fenntartható vízhasznosítás érdekében (pl. öntözés talajvízkútból)
7. A csapadékvíz hálózat fejlesztése, a szükséges helyeken a földárkok mederburkolása a meglévő árkok karbantartása, jókarba helyezése. Hatékony, összehangolt vízrendezés a vízgyűjtő területtől a befogadóig, vízrendezési terv készítése.

4.3.7. Épített környezet védelme

A terület- és településfejlesztések során a települési és épített környezet védelmét szem előtt tartó, a település adottságaihoz illeszkedő, a környezeti, társadalmi és gazdasági szempontokat egyaránt figyelembe vevő települési környezet kialakítása és fenntartása szükséges. A település szerkezete, infrastrukturális ellátottsága nagymértékben befolyásolja a lakosság egészségi állapotát és az életminőséget.

Éppen ezért nagyon fontos, hogy az épített környezeti elemek megfelelő minőségűek legyenek és megfeleljenek a kor követelményeinek.

Feladatok

1. Az értékes épített környezeti elemek, a helyi védettség alatt álló épületek, építmények védelme, ezzel vonzó településkép kialakítása, az idegenforgalom fellendítése.
2. A vonzó településkép megtartása érdekében a leromlott állapotú lakóépületek felújításának elősegítése és ösztönzése, állagmegóvási munkálatok. A falukép szépítése.
3. Az önkormányzati lehetőségekkel összhangban lakosság szociális körülményeinek javítása.
4. A gazdaság fellendítése, a település népességmegtartó erejének növelése, munkahelyteremtés az idegenforgalom fellendítésével, a falusi turizmus elterjesztése, népi építészeti értékek népszerűsítése, sport- és rekreációs területek kialakítása.
5. A közterületeken található zöldövezetek kialakítása, fejlesztése, növényzetének bővítése, utcafásítás- és virágosítás. A közterületek megfelelő karbantartása és tisztántartása.
6. Az emberi egészség védelmét szolgáló, környezet-egészségüggyel kapcsolatos intézkedések, lakossági felvilágosító akciók, szűrővizsgálatok szervezése.
7. A környezet védelmét szolgáló szabályozások – hulladékgazdálkodási terv, rendezési terv, környezetvédelmi program, helyi önkormányzati rendeletek folyamatos felülvizsgálata és aktualizálása.

8. A lakosság tájékoztatása, bevonása a települési környezetvédelmi döntésekbe, azok végrehajtásába és ellenőrzésébe. Ehhez szükséges a lakosság körében a környezetvédelmi ismeretek, az ökológiai szemlélet és a környezettudatos magatartásforma kialakítása.

4.3.8. Környezetbiztonság

A környezetterheléssel járó tevékenységek esetében gondoskodni kell a lakosság és a környezet biztonságáról, valamint megfelelő intézkedési tervek meglétéről.

Feladat

1. Az önkormányzatnak tájékozódnia kell a település közigazgatási területén működő veszélyes technológiákról és a tárolt, szállított veszélyes anyagokról. Dudar területén jelenleg nincsenek potenciális veszélyforrást jelentő üzemek. Amennyiben a jövőben ilyen tevékenységet terveznek, azt a lakott területtől megfelelő távolságra kell telepíteni, és intézkedési tervet kell kidolgozni a balesetek, haváriaesetek elhárítására

4.3.9. Hulladékgazdálkodás

A hulladékgazdálkodás során elsődleges cél a megelőzés. Arra kell törekedni, hogy a termelés és fogyasztás során minél kevesebb hulladék keletkezzen. A keletkező hulladékok elhelyezését és ártalmatlanítását úgy kell megvalósítani, hogy az a környezeti elemek minőségére és az emberi egészségre nézve ne jelentsen kockázatot. Ez a különböző típusú hulladékok esetében eltérő módon valósítható meg.

Fontos feladat a hulladékgazdálkodással kapcsolatban a lakossági szemléletformálás, aminek a célja a kommunális hulladék mennyiségének csökkentése.

Feladat

1. A lakosság körében keletkező egyes veszélyes hulladékok (gyógyszerek, szárazelemek, fáradt olaj, stb.) gyűjtése a lakosság által látogatható helyekre kihelyezett gyűjtőedényekkel.
2. A lerakásra kerülő hulladék biológiailag lebomló szervesanyag tartalmának csökkentése érdekében a házi komposztálás elterjesztése, népszerűsítése.
3. A lakosság megismertetése és rendszeres tájékoztatása a környezetbarát hulladékkezelési módszerekről, ezek fontosságáról, környezeti tudat- és szemléletformálás.
4. A hulladékgazdálkodással kapcsolatos önkormányzati rendeletek rendszeres felülvizsgálata, aktualizálása, és betartatása
5. Az esetlegesen felmerülő illegális hulladéklerakás megszüntetése

4.3.10. Energiagazdálkodás

Megújuló energiaforrások szempontjából a településen a lehetőségek viszonylag nagyok. Mind a szél, mind a biomassza alapú energiatermelésre van lehetőség. Fontos lenne, hogy az önkormányzati intézményeket minél korábban – mintegy a helyi vállalkozásoknak és lakosoknak mintát mutatva – megújuló energiaforrásokra állítanák át

Feladat

1. Pályázati források feltérképezése és figyelése az önkormányzati intézmények megújuló energiaforrásokra történő átállása érdekében.
2. Szén-semleges településkép és gyakorlat kialakítása

4.3.11. Környezeti tudatosság

Az önkormányzat részére kiemelt feladat a lakosság környezettel kapcsolatos ismereteinek bővítése, környezettudatos gondolkodásának kialakítása, a környezettel kapcsolatos döntésekben a felelős társadalmi részvétel erősítése. Ennek természetesen a lakónépesség minden rétegére ki kell terjednie, ennek érdekében iskolarendszerű és az iskolarendszeren kívüli képzés, tájékoztató előadások és szóróanyagok szükségesek. A szemléletformálás fontos területei a nevelés, az oktatásképzés, a művelődés, a tömegtájékoztatás, valamint a kutatás.

Feladat

1. A lakossággal és a vállalkozásokkal meg kell ismertetni, és népszerűsíteni kell a környezeti elemek védelmének fontosságát és ennek korszerű módszereit. Az egyik legfontosabb elemként az érintetteket tájékoztatni kell a község Környezetvédelmi Programjának elfogadásáról és annak tartalmáról
2. A környezetvédelemmel és környezeti elemekkel kapcsolatos ismereteket valamennyi oktatási intézményben oktatni kell, amit a Nemzeti Alaptanterv is előír.
3. A környezettudatos szemlélet kialakításának érdekében a fenti alfejezetek alapján a lakosság bevonásával fel kell tárnai a helyi környezeti problémákat, valamint a helyi értékeket.
4. A lakosság számára lehetővé kell tenni a környezeti elemekkel kapcsolatos információhoz való hozzáférést.
5. Be kell vonni a lakosságot a környezettel kapcsolatos döntésekbe, erősíteni kell a társadalmi részvételt.
6. Támogatni kell a helyi civil szervezetek környezetvédelemhez kapcsolódó kezdeményezéseit.

4.4. Cselekvési programok

4.4.1. Tájvédelem

4.4.1.1. Települési tájértékelés végrehajtása és tájérték kataszter kialakítása

Cél: tájképi értékek és tájsebek felmérése és katalogizálása helyi szinten annak érdekében, hogy védelmüket illetve rekultivációjukat biztosítani lehessen.

A program leírása: A tájképi értékek megőrzése érdekében mindenképp tisztában kell lenni a meglévő értékek elhelyezkedésével és az őket érintő esetlegesen meglévő veszélyekkel. Dudarnál, mint egy egykori bányásztelepülés, ilyen értékek egyrészt a régi tájhasználati hagyományokhoz, másrészt a még háborítatlan természeti értékekhez kötődnek.

Közreműködők: önkormányzat, gazdálkodó szervezetek (pl. erdőgazdálkodók), lakosság, civil szervezetek, kormányzati természetvédelmi szervezet.

Megvalósítás várható időpontja: 2015

Forrás: pályázati forrás, mint például LIFE+

4.4.1.2. Egységes településkép kialakításának elősegítése a HÉSZ frissítésével

Cél: biztosítani, hogy a jövőbeni fejlesztések, rehabilitációk, rekonstrukciók és építkezések elősegítsék az egységes településkép kialakulását

A program leírása: Az egységes, rendezett településkép segíthet a hagyományok megőrzésében és az idegenforgalmi vonzerő növeléséhez is hozzájárulhat. A Helyi Építési Szabályzat frissítésével sikeresen biztosítható, hogy a jövőbeni építkezések és felújítások során a helyi adottságokat, szokásokat az építetők figyelembe vegyék.

Közreműködők: önkormányzat, lakosság, helyi civil szervezetek

Megvalósítás várható időpontja: 2015

Forrás: nem szükséges plusz forrás

4.4.2. Talajvédelem

4.4.2.1. Agrár-környezetvédelmi program kidolgozása

Cél: Környezetkímélő a természet védelmét és a táj megőrzését szolgáló mezőgazdasági módszerek kidolgozása és a település gazdálkodói közötti elterjesztése

A program leírása: Az agrár-környezetvédelmi program kidolgozása két fő szempont miatt fontos

1. a természeti erőforrások védelmére (talaj, felszíni és felszín alatti vízkészletek, genetikai erőforrások, erdő és táj), továbbá
2. a fogyasztásra, illetve felhasználásra kerülő termékek minőségbiztosítására, szennyező anyagoktól való mentességére, az élelmiszerbiztonság fokozására

A természeti erőforrások védelme és az élelmiszerbiztonság gyakorlatilag egymást feltételezve és erősítve jelenik meg.

Közreműködők: önkormányzat, mezőgazdálkodó szervezetek, földtulajdonosok.

Megvalósítás várható időpontja: 2015 vége

Forrás: Vidékfejlesztést szolgáló pénzügyi források

4.4.2.2. Biogazdálkodás elterjesztésének elősegítése

Cél: biogazdálkodók számára létrehozott piac vagy legalább minősítés támogatása.

A program leírása: A biogazdálkodás előnye a mikroelemekben, vitaminokban gazdag, kevés káros anyagot tartalmazó biotermék. Az ilyen termékek piaca folyamatosan növekszik mind az egyéni fogyasztók, mind a feldolgozók körében. Dudaron a mezőgazdasági vállalkozások mérete miatt az egyéni fogyasztókra, és speciális helyi termékekre érdemes koncentrálni

Közreműködők: önkormányzat, mezőgazdálkodó szervezetek, földtulajdonosok, civil szervezetek

Megvalósítás várható időpontja: 2016

Forrás: Vidékfejlesztést szolgáló pénzügyi források

4.4.2.3. Mezővédő erdősávok kialakítása

Cél: a szél által okozott talajerózió csökkentése érdekében célszerű mezővédő erdősávokat kialakítani (ezeknek a természetvédelmi szerepe is fontos mint búvóhelyek).

A program leírása: E növényávok környezetre (klímára) gyakorolt, a termelésben, ökológiai téren betöltött, rekreációs, tájképi, valamint rendkívül sok egyéb funkciót betöltő szerepe van. A szélesebbesség mérséklésével az erdősávok befolyásolják a mikro- és mezoklímát. A szélesebbesség csökkenés arányos a fásor magasságával és alacsonyabb evapo-transpirációt, kiegyenlített klímát és egyenletesebb csapadékeloszlást is eredményez.

Közreműködők: önkormányzat, gazdálkodó szervezetek, lakosság.

Megvalósítás várható időpontja: folyamatos

Forrás: vidékfejlesztési és agrár források

4.4.2.4 Talajerózió elleni védelem

Cél: a felszíni vizek által okozott talajerózió elleni védelem, talajerózió csökkentése.

A program leírása: A talajerózió szempontjából potenciálisan veszélyeztetett területeket fel kell mérni, ezeken a területeken megfelelő talajművelési módot kell alkalmazni. Az erózióelleni agrotechnikai védelem fontos módja a talaj szerkezetességének megóvása a helyes talajműveléssel, szükség esetén mélylazítással. A domborzati szempontból kedvezőtlenadottságú szántóterületeknek – melyen a talajerózió miatt hosszú távon nem folytatható gazdaságos termelés – célszerű a gyeperdő művelési ágba vétele, a parlagterületek rehabilitációja. Fontos a külterületek már meglévő csapadékvíz-elvezető hálózatának rendszeres karbantartása, tisztítása, mivel így visszaszorítható a talajerózió és a belvízkárok mértéke.

Közreműködők: önkormányzat, területek tulajdonosai.

Megvalósítás várható időpontja: folyamatos

Forrás: vidékfejlesztési és agrár források

4.4.3. Természetvédelem

4.4.3.1. A természet közeli területek állapotának megóvása

Cél: A természetvédelmi szervezetekkel együttműködve elősegíteni, hogy a helyi Natura 2000-es terület állapota javuljon, de legalább ne romoljon.

A program leírása: a Natura 2000-es területek fenntartási terveinek elkészítése kiemelt szerepet kap a jövőben Magyarországon. Ezeknek a terveknek a kidolgozása a területek kezelőinek a feladata, de a dudari önkormányzatnak, mint érintett félnek aktívan részt kell vennie a terv kidolgozásának folyamatában, illetve későbbi megvalósításában

Közreműködők: önkormányzat, természetvédelmi szervezetek, erdőgazdálkodók.

Megvalósítás várható időpontja: 2016

Forrás: az önkormányzatnak külön forrást erre a feladatra nem kell elkülönítenie

4.4.3.2. Fenntartható erdőgazdálkodás ösztönzése

Cél: Dudar területén az erdőgazdálkodás fenntarthatóvá tétele a gazdálkodókkal együttműködve.

A program leírása: az önkormányzat az erdőgazdálkodókkal történő folyamatos kapcsolattartás révén befolyásolni tudja az erdőgazdálkodás technológiáját. Érdemes lenne valamilyen erdészeti minősítési program, pl. FSC vagy PEFC, megvalósítását kérni a gazdálkodóktól. Ezek a programok a természeti erőforrások fenntartható használatán kívül a társadalmi fenntarthatóságot is (pl. munkahelyteremtés és esélyegyenlőség) figyelembe veszik.

Közreműködők: önkormányzat, erdőgazdálkodó szervezetek, lakosság.

Megvalósítás várható időpontja: 2016

Forrás: külön forrást nem kell elkülöníteni

4.4.4. Levegőtisztaság védelem

4.4.4.1. Megújuló energiaforrások alkalmazása

Cél: A fűtési eredetű légszennyezés csökkentése, energiagazdálkodás, a megújuló erőforrások alkalmazásának elterjesztése.

A program leírása: A megújuló energiaforrások ezen belül is napkollektorok és biomassza alapú fűtés alkalmazásának elősegítése a lakóházak és közintézmények energiatakarékos üzemeltetésével kapcsolatban. A lakosság tájékoztatása, felvilágosítása a megújuló energiaforrások alkalmazásának környezeti előnyeiről és költséghatékonyaságáról. Önkormányzati energia stratégia kidolgozása a közintézmények környezetbarát energia felhasználásának elősegítése érdekében.

Közreműködők: önkormányzat, energiaszolgáltatók, gazdálkodó szervezetek, lakosság.

Megvalósítás várható időpontja: folyamatos

Forrás: önkormányzati támogatás, lakossági önerő, gazdálkodó szervezetek, pályázatok

4.4.4.2. Közlekedési eredetű légszennyezés csökkentése

Cél: közúti forgalom okozta légszennyezés hatásainak csökkentése, helyi közlekedésszervezés javítása.

A program leírása: A szükséges szakaszokon az utak felújítása, kiszélesítése. A portalanított utak arányának növelése. Környezetkímélő forgalmi rend kialakítása. A közlekedési eredetű légszennyezést csökkentő, védőszeropet betöltő zöldsávok megőrzése, bővítése az utak mentén. A nem motorizált, környezetbarát közlekedés ösztönzése kerékpárút kiépítésével.

Közreműködők: önkormányzat, gazdálkodó szervezetek, szakértői csoport.

Megvalósítás várható időpontja: folyamatos

Forrás: önkormányzati költségvetés, pályázati források

4.4.4.3. A levegő allergén pollentartalmának csökkentése

Cél: a levegő allergén pollentartalmának csökkentése – különös tekintettel a parlagfűre, a lakosság egészségének védelmére.

A program leírása: a parlagfű elterjedési területének felmérése a településeken, a lakosság tájékoztatása, fórumok és felvilágosító előadások szervezése a parlagfű egészségkárosító hatásáról és a lakosság kötelezettségeiről. A belterületen a tulajdonosoknak kell elvégezniük a parlagfű irtást, a külterületeken közmunkát, parlagfű-irtási akciókat szervezhet az önkormányzat, illetve a civil szervezetek. Önkormányzati fenntartású zöldfelületek rendszeres kaszálása az allergén növényzet eltávolítása végett.

Közreműködők: önkormányzat, lakosság, ÁNTSZ regionális szervezete, civil szervezetek.

Megvalósítás várható időpontja: folyamatos.

Forrás: önkormányzati költségvetés, lakosság, civil szervezetek

4.4.4.4. A szükséges, de hiányzó helyi rendeletek alkotása

Cél: Az állattartásból származó bűzterhelés megelőzése, a növényi és kerti hulladékégetés szabályozása.

A program leírása: Az állattartásból származó konfliktusok (káros kibocsátások, bűzterhelés) megelőzése céljából állattartási rendelet megalkotása szükséges. A növényi és kerti hulladékégetést, a tűzgyújtási rendet szintén önkormányzati rendeletben kell szabályozni. Ezek egy egységes, az egyéb környezetvédelmi szabályozásokat is tartalmazó környezetvédelmi rendeletbe is belefoglalható, mely a jogszabályokban előírtnál nagyobb mértékben korlátozó előírásokat is meghatározhat. A helyi rendeleteket folyamatosan felül kell vizsgálni, igény szerint korszerűsíteni.

Közreműködők: önkormányzat

Megvalósítás várható időpontja: 2014.

Forrás: nem szükséges

4.4.4.5. Ipari eredetű légszennyezés csökkentése

Cél: a levegőminőség javítása az ipari üzemek emissziós csökkentésén keresztül.

A program leírása: Újonnan létesítendő üzemek esetén a technológiai eredetű légszennyezést telepengedélyezéssel, gazdasági területek kijelölésével, ellenőrzéssel kell mérsékelni. A környezetvédelmi előírásokat a kisipari tevékenységekre is ki kell terjeszteni.

Közreműködők: önkormányzat, energiaszolgáltatók, gazdálkodó szervezetek, lakosság.

Megvalósítás várható időpontja: dátum vagy folyamatos

Forrás: leírás

4.4.5. Zaj és rezgés elleni védelem

4.4.5.1. A meglévő zaj és rezgés források feltárása, pontos nyilvántartása

Cél: a település zajtérképének elkészítése annak érdekében, hogy a zaj és rezgésszennyezés csökkentése érdekében további lépéseket lehessen tenni.

A program leírása: Meg kell előzni a lakosság számára káros zajterhelések kialakulását, biztosítani kell a lakóterületek védelmét. Ennek első lépése, hogy az önkormányzat tisztában legyen a jelenlegi zajforrások, beleértve a közlekedésből eredő zajt is, mértékével. Erre szolgál a települési zajtérkép elkészítése

Közreműködők: önkormányzat, helyi civil szervezetek, lakosság.

Megvalósítás várható időpontja: 2015 vége

Forrás: önkormányzati költségvetés, pályázatok

4.4.5.2. Zajkibocsátási határérték megállapítása

Cél: Települési zajvédelmi rendelet kidolgozása és elfogadása.

A program leírása: a településen lakók életminőségének javítása érdekében határértéket kell megállapítani és ezt rendeletben rögzíteni, amelyet az önkormányzat referenciaként használhat engedélyek kiadásához, illetve szükség esetén büntetések kiszabásához. A helyi zajvédelmi rendeletet a települések egyedi adottságainak figyelembevételével kell kidolgozni, és az egységes környezetvédelmi rendeletbe bele lehet foglalni. Célszerű zajmérések végzése a településre jellemző zajszintek tényleges meghatározásához. Fel kell mérni a településeken található, határértéket meghaladó zajkibocsátó létesítményeket, meg kell határozni a zajcsökkentéssel kapcsolatos feladatokat és a szankcionálás módját. Kijelölhetők csendes övezetek, zajtól fokozottan védett területek. Újlétesítmények telepítésénél fokozott figyelmet kell fordítani a zajvédelmi előírások betartására. A lakosság körében olyan szemléletet kell kialakítani, hogy a káros mértékű zaj kialakulásának megelőzésére törekedjenek

Közreműködők: önkormányzat, helyi civil és gazdálkodó szervezetek, lakosság.

Megvalósítás várható időpontja: 2015 vége

Forrás: külön pénzügyi forrásra nincs szükség

4.4.6. Vízminőség védelem

4.4.6.1. A felszíni és felszín alatti vizek minőségének megóvása, állapotának javítása

Cél: a felszíni és felszín alatti vizeket veszélyeztető tényezők megszüntetése.

A program leírása: a bakonyi vízrendszer védelme nagyon fontos feladat az egészséges környezet biztosításának érdekében. Mindezt figyelembe véve az önkormányzatnak fontos feladata, hogy a meglévő veszélyforrásokkal tisztában legyen, illetve újabb veszélyeztető tényezők ne alakuljanak ki. Ezért meg kell oldani a szennyvízelvezetést, hulladékgazdálkodást, és csökkenteni kell a tájhasználatból (mezős és erdőgazdálkodás) eredő szennyezéseket.

Közreműködők: önkormányzat, gazdálkodó szervezetek, lakosság.

Megvalósítás várható időpontja: folyamatos

Forrás: a veszélyeztető tényezőktől függő pályázati források

4.4.6.2. A település csapadékvíz-elvezető rendszerének fenntartása

Cél: az esetenként előforduló nagy mennyiségű csapadékok biztonságos elvezetése.

A program leírása: a nemrégiben pályázati forrásból felújított csapadékvíz elvezető rendszer folyamatos karbantartására van szükség annak érdekében, hogy a havária jelleggel előforduló nagymennyiségű csapadék a településen se anyagi, se természeti kárt ne okozzon.

Közreműködők: önkormányzat, telektulajdonosok, lakosság.

Megvalósítás várható időpontja: folyamatos

Forrás: önkormányzati, esetleg pályázati források

4.4.6.3. Szennyvízcsatorna hálózatra való rákötések arányának növelése

Cél: A kommunális szennyvíz megfelelő kezelése, a települési folyékony hulladékmennyiségének csökkentése. Egészséges életkörülmények biztosítása a lakosság számára.

A program leírása: a jelenleg folyó szennyvízkezelési projekt sikeres végrehajtása

Közreműködők: önkormányzat, vízi közmű társaság szervezetek, lakosság és gazdálkodó szervezetek.

Megvalósítás várható időpontja: 2014 vége

Forrás: pályázati

4.4.7. Épített környezet védelme

4.4.7.1. Történelmi, kulturális, népi és természeti értékek fokozott védelme, állagmegóvása

Cél: Az épített környezeti elemek védelme, vonzó településképp kialakítása.

A program leírása: A települések helyi építési szabályzatában kijelölt, műemléki épület és helyi védelemre érdemes épületek, építmények védelme

Közreműködők: önkormányzat, ingatlan tulajdonosok.

Megvalósítás várható időpontja: folyamatos

Forrás: pályázati források, tulajdonosok

4.4.7.2. Zöldfelületek – különös tekintettel a közterületekre – minőségének javítása, funkcionális fejlesztése, arányának növelése

Cél: Zöldfelületek bővítése, zöldterület-gazdálkodás, előnyös településkép kialakítása.

A program leírása: A frekventált területeken, településközpontokban és a közlekedési utak mentén egységes utcafásítás, virágosítás. A hálózatos és szigetes (parkok, játszóterek) jellegű zöldfelületi rendszerek folyamatos karbantartása, fejlesztése. A sport- és rekreációs rendeltetésű területek gondozása és fejlesztése. A lakosság ösztönzése a magánterületek rendben tartására, virágosítására, közhasznú munkák szervezése az esztétikus és egységes településkép kialakítása érdekében. A zöldterületeket a rendezési tervben kell szabályozni

Közreműködők: önkormányzat, gazdálkodó szervezetek, lakosság, civil szervezetek, közhasznú munkások

Megvalósítás várható időpontja: folyamatos

Forrás: önkormányzati költségvetés, ingatlan tulajdonosok

4.4.7.3 Közterületek rendszeres ápolása

Cél: egészséges és modern települési környezet biztosítása.

A program leírása: a közterületeket folyamatosan karban kell tartani annak érdekében, hogy egészséges környezetet és ápolts településképpen lehessen fenntartani Dudaron. Erre a feladatra számos más önkormányzathoz hasonlóan a közmunkásokat lehet mozgósítani

Közreműködők: önkormányzat, közmunkások, civil szervezetek

Megvalósítás várható időpontja: folyamatos

Forrás: önkormányzati költségvetés

4.4.8. Környezetbiztonság

4.4.8.1. Intézkedési tervet kidolgozása balesetek, havária esetek elhárítására

Cél: A lakosság és a környezet biztonságáról való gondoskodás, havária esetre megfelelő intézkedési tervek készítése.

A program leírása: z önkormányzatnak tájékozódniuk kell a település közigazgatási területén működő veszélyes technológiákról és a tárolt, szállított veszélyes anyagokról. A település területén jelenleg nincs potenciális veszélyforrást jelentő létesítmény, és nem folytatnak ilyen tevékenységet. A jövőben tervezett ilyen létesítményeket/tevékenységeket alakott területtől megfelelő távolságra kell telepíteni, a lakosság életnek, egészségének, anyagi értékeinek, illetve a természeti és épített környezet védelmének érdekében. A balesetek,havária esetek elhárítására intézkedési tervet kell kidolgozni, erről a lakosságot tájékoztatni kell. A településeknek biztosítani kell az esetleges árvizek kártétel nélküli levonulását a 232/1996(XII. 26) Korm. rendelet előírásai szerint

Közreműködők: önkormányzat, gazdálkodó szerve, szakértők

Megvalósítás várható időpontja: folyamatos

Forrás: pályázatok, önkormányzati források

4.4.9. Hulladékgazdálkodás

4.4.9.1. Szemléletformálás

Cél: előadások tartásával elősegíteni a lakosság tudatos viselkedését a kommunális hulladék keletkezésének csökkentése érdekében.

A program leírása: A hulladék csökkentése a fő cél, amihez lakossági tudatformálásra van szükség. Ennek fontos eszközei a helyi lap, kiadványok és előadások

Közreműködők: önkormányzat, helyi civil szervezetek gazdálkodó szervezetek, lakosság.

Megvalósítás várható időpontja: folyamatos

Forrás: pályázati és önkormányzati források

4.4.9.2. Illegális hulladéklerakók felszámolása

Cél: Az egyes környezeti elemek és az emberi egészség védelme érdekében az illegális hulladéklerakás megszüntetése.

A program leírása: Elsődleges feladat az illegális lerakó helyek feltérképezése. Felszámolásuk – jegyzői felszólításra - a terület tulajdonosainak a feladata. Rendszeres ellenőrzéssel és szankcionálással meg kell akadályozni a további illegális hulladéklerakást. Fontos a lakosság környezeti felelősségtudatának erősítése

Közreműködők: önkormányzat, gazdálkodó szervezetek, lakosság.

Megvalósítás várható időpontja: 2015 illetve folyamatos

Forrás: pályázati források

4.4.9.3. Szelektív hulladékgyűjtés népszerűsítése, elterjesztése

Cél: a szelektív hulladékgyűjtő rendszer kiépítésével a lerakásra kerülő hulladékmennyiségének csökkentése, a hasznosítható hulladék arányának növelése.

A program leírása: Szelektív hulladékgyűjtő rendszer kiépítése a településen gyűjtősziget kialakításával, papír-, műanyag illetve üveghulladék gyűjtőedényekkel. A lakosság körében keletkező egyes veszélyes hulladékok (gyógyszerek, szárazelemek, stb.) gyűjtése a településen gyűjtőedények kihelyezésével, illetve a térségi rendszer keretében helyi akciókkal. Fontos a szelektív gyűjtés hasznosságának hangsúlyozása, népszerűsítése alakosság és a gazdálkodó szervezetek körében

Közreműködők: önkormányzat, helyi civil szervezetek, gazdálkodó szervezetek, lakosság.

Megvalósítás várható időpontja: 2015 vége

Forrás: önkormányzati és pályázati források

4.4.9.4. Szerves hulladékok házi komposztálásának szorgalmazása

Cél: A települési szilárd hulladék biológiailag lebomló szervesanyag-tartalmának csökkentése, a lerakásra kerülő hulladék mennyiségének csökkentése. A házi komposztálási technika elterjesztése.

A program leírása: A bio- és zöldhulladékok hasznosítása helyi szinten is megoldható a házi komposztálási technika alkalmazásával. Az elkülönítetten gyűjtött bio- és zöldhulladékokból a termőföldek tápanyag-utánpótlására alkalmas komposzt keletkezik. Az üzemi méretű hasznosítással szemben az érintett településeken - a szállítási távolságokra, a költségekre és a lakosságra való tekintettel - a házi komposztálás alkalmazása indokolt. Szükséges alakosság tájékoztatása, szemléletformálása, megismertetése a környezetbarát komposztálási módszerrel

Közreműködők: önkormányzat, helyi civil szervezetek, lakosság.

Megvalósítás várható időpontja: folyamatos

Forrás: pályázati források (a 2014-2020 tervezési időszak alapján)

4.4.9.5. Lakossági és Iskolai szelektív hulladékgyűjtő akciók szervezése (pl. elem és textília)

Cél: szemlélet formálás és társadalmi öntudat növelése.

A program leírása: a szelektíven gyűjthető anyagok arányának növelése, illetve társadalmi tudatformálás

Közreműködők: önkormányzat, gazdálkodó szervezetek, lakosság.

Megvalósítás várható időpontja: folyamatos

Forrás: pályázati források

4.4.10. Energiagazdálkodás

4.4.10.1. Megújuló energiaforrások használatának ösztönzése

Cél: az önkormányzati intézmények megújuló energiaforrásokra történő átállításával népszerűsíteni az ilyen energiaforrásokat a lakosság irányába.

A program leírása: az önkormányzat mint példamutató energiefelhasználó minél nagyobb mértékben át kell, hogy állítsa intézményeit megújuló energiaforrásokra. Ezeket a projekteket a lakosság korábban népszerűsíteni szükséges annak érdekében, hogy ez másokat is a megújuló források használatára ösztönözzön.

Közreműködők: önkormányzat, energiaszolgáltatók, gazdálkodó szervezetek, lakosság.

Megvalósítás várható időpontja: 2016 vége

Forrás: pályázati források a 2014-2020 tervezési időszak lehetőségei alapján

4.4.10.2. Szemléletformálás

Cél: a fenti feladatban leírtak alapján a lakosság ösztönzése a megújuló energiaforrások használatára (összekapcsolható a fenntartható erdőgazdálkodás céljaival is)

A program leírása: kiadványok, előadások és intézménylátogatások révén bemutatni az önkormányzat sikeres projektjeit. Szintén fontos feladat a lakossági pályázatok figyelése, amellyel a település lakosságát lehet segíteni.

Közreműködők: önkormányzat, energiaszolgáltatók, gazdálkodó szervezetek, lakosság.

Megvalósítás várható időpontja: folyamatos

Forrás: önkormányzati és pályázati források

4.4.11. Környezeti tudatosság

4.4.11.1. Oktatási programok

Cél: a lakosság teljes szegmensében oktatási programok kidolgozása a környezettudatos viselkedési formák ösztönzése érdekében

A program leírása: az oktatási programoknak nem pusztán a diákokat kell megcéloznia, hanem az idősebb lakosokat is. A környezettudatos viselkedés általános normává kell, hogy váljon minden korcsoportban. Erre rendelkezésre állnak hazai és uniós források egyaránt.

Közreműködők: önkormányzat, helyi civil szervezetek, lakosság.

Megvalósítás várható időpontja: folyamatos

Forrás: hazai és európai uniós (pl. Erasmus) pályázati források

4.4.11.2. Környezetvédelemmel foglalkozó aloldal kialakítása az önkormányzat honlapján

Cél: a lakosság minél teljesebb körű tájékoztatása az önkormányzat környezetvédelmi munkájáról és a környezetvédelmi lehetőségekről.

A program leírása: mind többen használják az internetet információ szerzésre. Ezt a tendenciát az önkormányzatnak is figyelembe kell vennie, és a meglévő weboldalán a környezetvédelmi információkat elérhetővé kell tennie. Fontos feladat, hogy ne csak az önkormányzat közvetlen kezelésében lévő adatok legyenek elérhetőek, hanem az országos adatokat szolgáltató weboldalak (pl. Országos Környezetvédelmi Információs Rendszer, OKIR, Természetvédelmi Információs Rendszer TIR) is elérhetőek legyenek az önkormányzat weboldalán keresztül.

Közreműködők: önkormányzat, gazdálkodó szervezetek, lakosság

Megvalósítás várható időpontja: legkésőbb 2014 végére

Forrás: önkormányzati forrás

4.5. Végrehajtás és Monitoring

A települési környezetvédelmi program hatéves időtartama határozza meg az önkormányzat környezetvédelmi cselekvési prioritásait, feladatait. A hat év lejártával újabb települési környezetvédelmi programot kell készíteni. A települési környezetvédelmi programot a települési önkormányzat közgyűlése fogadja el, illetve hagyja jóvá a felülvizsgálati módosításokat.

A program gyakorlati megvalósítását előkészítő intézkedési és végrehajtási terv kialakítását és tartalmát évenként kell felülvizsgálni, és ennek eredményéről a települési önkormányzat közgyűlésének célszerű jelentést tenni. Az éves intézkedési terveket az önkormányzati költségvetéssel összhangban kell elkészíteni. A program végrehajtását folyamatosan nyomon kell követni, és meg kell szervezni az esetleges eltérésekről való visszacsatolást.

A programot szükség szerint - de legalább két évente felül kell vizsgálni és az esetleges módosításokat a települési önkormányzattal újra jóvá kell hagyatni. A felülvizsgálat során fontos a térségi és helyi új fejlesztések, azok környezetre gyakorolt hatásának, illetve a jogszabályi előírások és kötelezettségek változásának folyamatos figyelemmel kísérése.

A települési környezetvédelmi programok nyilvánosak. A tájékoztatással a program tartalmi üzenetét el kell juttatni a település lakosságához, a szakmai anyagok közérthető összefoglalóinak elkészítésével. A közvetlenül környezetvédelmi célú társadalmi szervezetek, lakossági szerveződések hidat is jelenthetnek a lakosság és az önkormányzat között, közvetíthetik a program céljait és visszajelezhetik az önkormányzat számára a lakossági reagálásokat.

5. FELHASZNÁLT IRODALOM

A Bakonyi Önkormányzatok Szövetsége társadalmi-gazdasági operatív fejlesztési programja, 2004,
MTA Regionális Kutatások Központja Nyugat-Magyarországi Tudományos Intézet, Hardi Tamás et al

Nemzeti Agrár Környezetvédelmi Program

Vonatkozó jogszabályok

KSH adatok

Állami Foglalkoztatási Szolgálat adatai

Környezetvédelmi Információs Rendszer adatai